

του, και οὕτω μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς χειρὸς τοῦ Ἀρχιερέως ἢ Ἱερέως, κατὰ τὴν παλαιὰν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, (ὄρα τὸν ἦ. τῆς α.) νὰ δέχωνται εἰς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἐξηπλωμένην εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τὴν κοινὴν μητέρα πάντων τῶν Χριστιανῶν, καὶ μίαν τελείαν περιστέραν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸ Ἄσμα. Ἐὰν δὲ οἱ οὕτω προσδεχθέντες δείξωσι καὶ ζωὴν ἐνάρετον, ἀξίαν χειροτονίας καὶ Κλήρου, πρέπει ἀναμφιβόλως καὶ νὰ χειροτονῶνται· πρῶτον μὲν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐμποδισθοῦν ἀπὸ τὸν Κλήρον, ἐπειδὴ καὶ ἦσαν πρότερον αἰρετικοί· τὴν αἵρεσιν γὰρ ἀποστραφέντες, ἐγνώρισαν ἐδικὴν τὴν καθολικὴν καὶ ἀληθινὴν Ἐκκλησίαν, ἐπίστευσαν ὀρθοδόξως εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ ὡς ἀληθῆ καὶ ἄγρια ἐδέχθησαν μετὰ πόθου καὶ ἀγάπης ἀψευδοῦς τὰ ἁγιάσματα τῆς Τριάδος (1), ἧτοι τὰ ἄχραντα Μυστήρια, εἰς τὰ ὅποια κρέμαται ὅλη ἡ τῆς ψυχῆς ἐλπίς καὶ σωτηρία. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐπιμένοντας εἰς τὴν αἵρεσιν σκότος καὶ καταδίκη περισσοτέρα ταῦτα γίνονται, εἰς δὲ τοὺς ὀρθοδόξους, φῶς καὶ ζωὴ αἰώνιος (ἀγκαλιὰ καὶ ἡ τῶν αἰρετικῶν τόλμη καὶ φατρία ἀυθαδιάζει νὰ παραδίδῃ τάχα καὶ αὐτὴ μυστηρία τῶν, ἢ ἐναντία εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀληθείας, ἢ ἔχοντα μὲν ὄνομα ἀληθείας, κατὰ τὸ πρᾶγμα δὲ ὄντα ψευδῆ καὶ θείας χάριτος ἔρημα.)· δεύτερον δὲ πρέπει οὗτοι νὰ χειροτονοῦνται καὶ διὰ τὴν μεγάλην ἀνάγκην καὶ ἔνδειαν ὅπου ἔχει ἡ Ἀφρικὴ ἀπὸ Ἱερωμένων καὶ Κληρικῶν (2). Ἀνίσως δὲ οἱ τῶν Δονατιστῶν Κληρικοί καὶ Ἱερεῖς θελήσουν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν μὲ τοὺς ὑποκειμένους αὐτοῖς λαοὺς, μετὰ κληρικάτων, οἵτινες μάλιστα διὰ νὰ ἔχουσι ταῦτα, καὶ ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ, συμβουλεύουσι τοὺς λαοὺς νὰ ἐπιστραφῶσιν. Ἄν, λέγω, τοῦτο γένη, τί ποιητέον; ἀλλὰ τοῦτο, ἐπιφέρει ὁ Κανὼν, ἔχει νὰ σαφηνισθῆ εἰς ἡμᾶς μετὰ ταῦτα ἀπὸ τὸν Πάπαν Ἀναστάσιον, καὶ Βενέριον Μεδιολάνων. (3) Ἡμεῖς δὲ μόνον ἀρκούμεθα κατὰ τὸ παρὸν νὰ μᾶς φανερώσουν οἱ αὐτοί, ἂν τοὺς ἀρέσκη νὰ χειροτονοῦνται οἱ ἀπὸ Δονατιστῶν ἐπιστρέφοντες. Ὅρα καὶ τὸν νῆ. τῆς παρούσης, τὸν μς' καὶ μζ'. καὶ ζή. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΕΖ'. 67.

Τῆς ἐν Καρ-
θαγ. 48'. || Αἰτῆσαι δεῖ τοὺς ὀρησκευτικωτάτους Βασιλεῖς, ὥστε τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν εἰδώλων τὰ κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀφρικὴν, κελεῦσαι παντελῶς ἀνακοπῆναι. Καὶ γὰρ ἐν πολλοῖς τόποις παραπλασίοις καὶ διαφόροις κτήσεσιν ἀκμάζει ἔτι τῆς πλάνης ἢ ἀδικίας, ἵνα παραγγελοῦσι καὶ αὐτὰ ἀπαλειφθῆναι, καὶ οἱ ναοὶ αὐτῶν οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ἀποκεκρυμμένοις τόποις, χωρὶς τινος εὐχουσίας καθεστῶτες, παντὶ τρόπῳ κελευσθῶσι καταστραφῆναι.

Ἑ ρ μ η ν ε ἰ α.

Ἀγκαλιὰ καὶ ὁ νοητὸς Δράκων ἐσακίσθη κατὰ τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, μ' ὅλον τοῦτο πάλιν ἐκίνει τὴν οὐράν. Ἐμειναν γὰρ καὶ μετὰ τὸν πλατυσμὸν τοῦ κηρύγματος εἰς μερικοὺς τόπους εἰδώλων ναοί, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τοὺς παραπλασίοις τόπους καὶ τσεφλίικ καὶ ἄλλα ἀπόκρυφα μέρη τῆς Ἀφρικῆς. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει νὰ γένη ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους Βασιλεῖς, Ὀνώριον δηλ. καὶ μικρὸν Θεοδοσίον, διὰ νὰ προστάξουν νὰ ἀφηνισθοῦν μὲ τελειότητα ὅλα ταῦτα τὰ ἐν τῇ Ἀφρικῇ λείψανα τῶν εἰδώλων, ἀλλὰ καὶ οἱ ναοὶ τούτων, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ μὴ ἔχοντες κένενκ στολισμὸν (4), ἀλλὰ ὄντες ὡσάν μισοαφανι-

(1) Ἁγιάσματα τῆς Τριάδος καλεῖ ὁ Κανὼν καὶ πάντα μὲν τὰ ἐπὶ τὰ Μυστήρια, κατ' ἐξοχῆς δὲ τρόπον τὸ σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου, καθ' ὅτι διὰ τῆς κοινῆς ἐνεργείας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος ἁγιαζόμενα μετουσιοῦνται, ὁ μὲν ἄρτος εἰς Σῶμα Χριστοῦ, ὁ δὲ οἶνος εἰς Αἷμα Χριστοῦ. Διὸ καὶ ὁ θεολογικώτατος Μάρκος ὁ Ἐφέσου ὑπεραπολογεῖται διὰ τοὺς Ἱερεῖς ἐκείνους, οἵτινες, ὅταν ἐκοινωνοῦν τοὺς Χριστιανούς, ἔλεγον, λάβετε Πνεῦμα ἅγιον (παρὰ Μελετίου Συρίγου), ἀποδεικνύων ὅτι καλῶς τοῦτο λέγουσιν. Βί γὰρ καὶ τὸ λαμβανόμενον Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Υἱοῦ ἐστὶ τῆς Λόγῳ τῆς ὑποστάσεως, καὶ οὐχὶ τοῦ Πατρὸς ἢ τοῦ Πνεύματος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀδιάφετος ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Πνεύματος, τῆς λόγῳ τῆς οὐσίας καὶ ἐνεργείας, ἀκολουθῶς καὶ οἱ ταῦτα λαμβάνοντες καὶ πνεῦμα λαμβάνουσιν ἅγιον, ἧτοι τὴν κοινὴν χάριν καὶ ἐνέργειαν, τὴν ἐν Πατρὶ θεωρουμένην καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, ἧτις κατὰ τοὺς θεολόγους πρὸς τὰ ἐκτὸς ἅπαντα τῆς ἁγίας Τριάδος, εἰ καὶ ἡ αὐτὴ ἐστὶ, καὶ ἀδιάφορος. Ἐξαιρέτως ὁμοῦς ἀνατίθεται τῷ ἁγίῳ Πνεύματι κατὰ τὸν Κορίνθιον, καθ' ὅτι αὕτη, εἰ καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς μὲν ὡς ἐκ προκαταρκτικοῦ αἵτιου ὀρμάται, διὰ τοῦ Υἱοῦ δὲ πρὸς εἶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ὁμοῦς αὕτη προφαίνεται καὶ ἀμέ-

σως τῇ Κτίσει μεταδίδεται. Δι' ὃ καὶ τελειοῦν τὰ πάντα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγεται, κατὰ τοὺς αὐτοὺς θεολόγους, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν Θεσσαλονίκης Μέγαν Γρηγόριον.

(2) Τόση μεγάλη ἔνδειαν Κληρικῶν ἦτον εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὥστε ὅπου, καθὼς ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς παρούσης Συνόδου, οὐδὲ ἓνας Διάκονος κἄν καὶ ἀγράμματος, εἰς μερικὰς Ἐκκλησίας δὲν εὕρισκετο, πόσω μᾶλλον Πρεσβύτεροι ἢ Ἐπίσκοποι, διὰ τὴν ὅποιαν ἔνδειαν ἐθρήνουν καὶ ἐλυποῦντο καθημερινῶς οἱ Χριστιανοί, καὶ ἀκολουθῶς διὰ τοὺς θρήνους πάλιν αὐτῶν ἐσυγκατέβη οἰκονομικῶς ἡ Σύνοδος καὶ ἐδέχθη τὰς χειροτονίας τῶν Δονατιστῶν.

(3) Οὗτοι γὰρ ἦσαν ὅπου ἔκαμαν Σύνοδον εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐμπόδισαν τὸ νὰ δέχωνται αἱ χειροτονίαι τῶν Δονατιστῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου ταύτης δηλοῦται, καὶ ἐν τῷ οζ'. Κανόνι αὐτῆς.

(4) Καὶ ἂν οἱ ἀστόλιστοι ναοὶ τῶν εἰδώλων πρέπει νὰ κατακρημνίζωνται, πόσω μᾶλλον οἱ στολισμὸν ἔχοντες; καὶ ἀρμύζει ἐδῶ ἡ προφητεία τοῦ Ζαχαρίου· «Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι αὐτῶν ἔσται μνησθεῖς.» (ιγ'. 2).

σμένοι, παντελῶς νὰ κρημνισθῶν ἀπὸ τὰ θεμέλια. Τοῦτο τὸ ἴδιον ἀναφέρει καὶ ὁ 76'. τῆς αὐτῆς ταύτης Συνόδου.

ΚΑΝΩΝ ΕΗ'. 68.

Δεῖ αἰτῆσαι ἔτι μὴν, ἵνα ὀρίσαι καταξιώσωσιν, ὥστε, ἐάν τινες ἐν Ἐκκλησίᾳ οἰανδῆ- ποτε αἰτίαν, Ἀποστολικῶ δικαίῳ τῷ ταῖς Ἐκκλησίαις ἐπικειμένῳ, γυμνάσαι θελήσωσι, καὶ ἴσως ἡ τομῆ τῶν Κληρικῶν τῷ ἐνὶ μέρει ἀπαρέσοι, μὴ ἐξεῖναι πρὸς δικαστήριον εἰς μαρτυρίαν προκαλεῖσθαι τὸν Κληρικὸν ἐκεῖνον, τὸν πρότερον τὸ αὐτὸ πρᾶγμα σκοπήσαντα, ἢ καὶ σκο- πουμένῳ παρατυχόντα, καὶ ἵνα μὴδὲ προσώπῳ τις ἐκκλησιαστικῶ προσήκων, ἐναγχείῃ περὶ τοῦ ὀφεί- λειν μαρτυρεῖν.

Ἀποσ. ο.ε.τῆς
4.β'.τῆς Καρ-
θαγ. λη. ρμ'.

Ἑρμηνεία.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προτάζει ὅτι οἱ Χριστιανοὶ νὰ κρίνωνται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας κριτή- ρια, καὶ ὄχι εἰς τὰ ἐξωτερικὰ, λέγων· «τολμᾶ τις ὑμῶν κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων;» [ἀ. Κορινθ. ε'. 10]. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν τὸ Ἀποστολικὸν δίκαιον καὶ προνόμιον, ἐὰν Κληρικοὶ τινες κρίνωσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καμμίαν ὑπόθεσιν, εἰς τὴν ἀπόφασιν δὲ τούτων δὲν εὐχαριστηθῆ τὸ ἐν μέρος ἀπὸ τὰ κρίνῶ- μενα, ζητεῖ ὁ παρῶν Κανὼν νὰ ὀρίσῃ οἱ Βασιλεῖς, ὅτι νὰ μὴ ἔχη ἀδειαν ὁ μὴ εὐχαριστηθεὶς ἐκεῖνος νὰ κα- λῆ εἰς ἄλλο κριτήριον τὸν κρίναντα τὴν ὑπόθεσιν, ἢ παρευρεθέντα ἐν τῇ κρίσει Κληρικὸν, διὰ νὰ μαρτυρῆ περὶ τούτου, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλον τινὰ συγγενῆ ὄντα τοῦ Κληρικοῦ νὰ τραβίξῃ εἰς μαρτυρίαν· ἔνχ μὲν, διότι οἱ Ἱερω- μένοι καὶ Κληρικοὶ, χωρὶς νὰ θέλουν, δὲν μαρτυροῦν ἄλλο δὲ, διὰ τί εἶναι ἐμποδισμένον ἐκεῖνος ὁποῦ ἔκρινεν ἕνα πρᾶγμα, νὰ μαρτυρῆ περὶ αὐτοῦ (1). Ὅρα καὶ τὸν ο.ε. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΕΘ'. 69.

Κάκεινο ἔτι μὴν δεῖ αἰτῆσαι παρὰ τῶν Χριστιανῶν Βασιλέων, ἐπειδὴ, παρὰ τὰ θεῖα παραγγέλματα, ἐν πολλοῖς τόποις συμπόσια οὕτως ἐπιτελοῦνται ἐκ τῆς ἐθνικῆς πλάνης προενεχθέντα, ὡς καὶ Χριστιανούς τοῖς Ἑλλησι λάθρα προσυνάγεσθαι ἐν τῇ τούτων τελετῇ, ἵνα κελεύσωσι τὰ τοιαῦτα κωλυθῆναι καὶ ἐκ τῶν πόλεων, καὶ ἐκ τῶν κτήσεων, μάλιστα ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς γενεσίαις τῶν μακαρίων Μαρτύρων, ἀνά τινας πόλεις, καὶ εἰς αὐ- τοὺς τοὺς ἱεροτόπους τὰ τοιαῦτα πλημμελήματα φωρῶνται, ἐν αἷς ἡμέραις (ὅπερ καὶ λέ- γειν αἰσχύνῃ ἐστίν), ὀρχήσεις μυσταρὰς εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκτελοῦσιν, ὥστε τῇ τῶν οἰκοδεσποινῶν τιμῇ, καὶ ἄλλων ἀναριθμῆτων γυναικῶν τῇ αἰδοῖ τῶν εὐλαβῶν, εἰς τὴν ἀ- γίαν ἡμέραν παραγενομένων, λάγναις ὕβρεσιν ἐφορμᾶν, ὡς καὶ αὐτῆς τῆς ἀγίας πίστεως σχεδὸν φεύγε- σθαι τὴν προσέλευσιν.

Ἀποσ. μβ'.
μγ'. νδ'. τῆς
ς'. θ'. ν'. ξβ'.
τῆς ζ'. κβ'.
τῆς ἐν Λαοδικ.
κδ'. νγ'. νε.
τῆς Καρθαγ.
μζ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ εἰς πολλοὺς τόπους ἐγένοντο ἀκόμη συμπόσια ἐλληνικὰ (2), ὥστε ὁποῦ καὶ οἱ Χριστιανοὶ νὰ συμ- μαζόνωνται κρυφίως μὲ τοὺς Ἑλληνας εἰς αὐτὰ· ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς μνήμας (3) καὶ ἑορτὰς τῶν Μαρτύ- ρων τοιαῦτα συμπόσια καὶ χοροὶ ἐγένοντο τόσον ἀτακτοί, ὥστε ὁποῦ οἱ ταῦτα ποιοῦντες ὠρμούσαν ἄσεμνα καὶ πορνικὰ ἐπάνω εἰς τὰς σεμνὰς γυναῖκας, ὁποῦ ἐπήγαιναν χάριν εὐλαβείας εἰς τὰς ἑορτὰς ταύτας, εἰς τρόπον ὅτι τὰς ἔκαμναν νὰ ἀποφεύγουσι καὶ αὐτὸ τὸ νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· διὰ τοῦτο λοιπὸν διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν νὰ παρακαλέσῃ τοὺς Βασιλεῖς, διὰ νὰ προτάξουν νὰ ἐμποδισθῶν ἐξουσιαστικῶς τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ οὔτε εἰς τὰς πόλεις, οὔτε εἰς τὰ ὑποστατικὰ ἔξω, οὔτε ἐμπροσθεν εἰς τοὺς Ἱερούς νχοὺς καὶ τὰς αὐλὰς τῶν Μαρτύρων νὰ γίνωνται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν μβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ο'. 70.

Κάκεινο ἔτι μὴν δεῖ αἰτῆσαι, ἵνα τὰ θεώρια τῶν θεατρικῶν παιγνίων ἐν τῇ Κυριακῇ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς φαίδραῖς ἡμέραις τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως κωλύωνται, μάλιστα ὅτι ἐν τῇ ὀγδοᾷδι τοῦ Ἀγίου Πάσχα οἱ ὄχλοι μᾶλλον εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ἢ περὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν συνέρχονται. Ὅφείλειν μετενεχθῆναι τὰς ὀρισμένας αὐτῶν ἡμέρας ἕτε ἀπαν- τήσῃ, καὶ μὴ ὀφείλειν τινὰ τῶν Χριστιανῶν πρὸς τὰ θεώρια ταῦτα ἀναγκάζεσθαι.

Τῆς ς'. κδ'. νδ.
ξβ'. ἔστ'. τῆς
ζ'. κβ'. τῆς ἐν
Λαοδ. νγ'. νδ'.
τῆς Καρθ. ιζ'.

(1) Καὶ οἱ πολιτικοὶ δὲ νόμοι ἐν βιβλ. κά. καὶ τίτλ. 4. ἀπα- ριθμοῦσι τινὰς, οἱ ὁποῖοι χωρὶς τὸ θέλημά τους νὰ μὴ μαρτυροῦν.
(2) Ἦτοι καθὼς ἐγένοντο εἰς τὰς ἑορτὰς τοῦ Κρόνου, τοῦ Διο- νύσου καὶ ἄλλων ψευδοθεῶν τῶν Ἑλλήνων.

(3) Γενέσιον γὰρ λέγεται καὶ ἡ τοῦ θανάτου ἡμέρα, καὶ ὅρα τὸν Βαρῖνον ἐν τῇ λέξει, γενέθλιος, καὶ τὸν νδ. τῆς ἐν Λαο- δικείᾳ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Ἑρμηνεία.

Ζητεῖ διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος ἡ Σύνοδος, ἵνα διὰ προσταγῆς Βασιλικῆς μὴ γίνωνται τρεξίματα ἀλόγων ἢ ἄλλων ζώων παιγνίδια εἰς τὰς Κυριακὰς καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἑορτασίμους ἡμέρας, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Διακαινίσιμον ἑβδομάδα τοῦ Πάσχα, ἐπειδὴ περισσότερον συναθροίζονται οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰ θέατρα ταῦτα, παρέξ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὅτι κανένας Χριστιανὸς νὰ μὴ ἀναγκάζεται νὰ πηγαίῃ εἰς αὐτά. Νὰ μετατεθοῦν δὲ ταῦτα εἰς ἄλλας ἡμέρας. Ὅρα καὶ τὸν κδ'. τῆς ε'.

ΚΑΝΩΝ ΟΑ'. 71.

Κάκεινο δεῖ αἰτῆσαι, ἵνα ὀρίσῃ καταξιώσωσιν, ὥστε Κληρικὸν οἰασδῆποτε τιμῆς τυγ- || Ἄποσ. κη. χάνοντα, ἐφ' οἰωδῆποτε ἐγκλήματι, τῆ τῶν Ἐπισκόπων κρίσει καταδικασθέντα, μὴ ἐξεῖναι τὸν αὐτὸν, εἴτε παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἢς ὑπῆρχεν, εἴτε ἀπὸ οἰουδῆποτε ἀνθρώπου διεκδικῆσθαι, ποινῆς ἐπὶ τούτῳ παρεντεθείσης ζημίας χρημάτων τε καὶ τιμῆς, ὅπως μὴδὲ κείραν, μὴδὲ φύσιν ἀπολογητέαν εἶναι κελεύσωσι.

Ἑρμηνεία.

Ζητεῖ μὲ τὸν κανὼνα τοῦτον ἡ Σύνοδος, ἵνα προσταξώσιν οἱ Βασιλεῖς νὰ μὴ ἔχη ἀδειαν νὰ διαφεντεύῃ οὔτε ἡ Ἐκκλησία του, οὔτε ἄλλος τις ἀνθρώπος δυνάστης τυχόν, τὸν οἰουδῆτινα Κληρικὸν ὅπου ἤθελε καταδικασθῆ ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους διὰ κανένα του ἐγκλημα ἀξίον καταδίκης (1), καὶ ὅτι ὅποιος τοῦτο ἤθελε κάμει νὰ λαμβάνῃ ποινὴν, ζημίαν χρημάτων, καὶ ἔκπτωσιν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ἀξιώματός του, καὶ νὰ μὴ ἔχη ἀπολογίαν, ἢτοι νὰ μὴ ὠφελῆται μήτε ἀπὸ τὴν ἡλικίαν του, ὅτι εἶναι τυχόν γέρον ἢ νέος, μήτε ἀπὸ τὴν φύσιν, ὅτι εἶναι τυχόν ἀνδρας ἢ γυνή, ἢ ὑγιής, ἢ κατὰ φύσιν ἀσθενής. Ὅρα καὶ τὸν κη'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΟΒ'. 72.

Ἄποστ. νβ'. || Ἔτι ρὴν αἰτῆσαι δεῖ, ἵνα εἴαν τις ἐξ οἰουδῆποτε παιγνιῶδους ἐπιτηδεύματος πρὸς τὴν
τῆς Καρθαγ. || τοῦ χριστιανισμοῦ χάριν ἐλθεῖν θελήσοι, καὶ ἐλεύθερος ἀπ' ἐκείνων τῶν σπιλάδων διαμείναι,
γγ'. || μὴ ἔξον εἶη τιλ τὸν τοιοῦτον πρὸς τὰ αὐτὰ γυμνάσματα πάλιν προτρέπεσθαι ἢ καταναγκάζειν

Ἑρμηνεία.

Καὶ τοῦτο ζητεῖ ἡ Σύνοδος διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, νὰ ἐμποδισθῆ ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς δῆλ. εἴαν κανένας Ἑλληνας παιγνιώτης ὢν, σκηνικὸς τυχόν, ἢ μῦμος, ἢ ἄλλο τι, γένῃ Χριστιανός, καὶ θελήσῃ νὰ μὴ μεταχειρισθῆ πλέον τὰ τοιαῦτα ἀκάθαρτα παιγνικ, νὰ μὴ ἦναι ἀδεια εἰς κανένα νὰ ἀναγκάζῃ τὸν τοιοῦτον, ἢ νὰ τὸν παραινῆ εἰς τὸ νὰ μεταχειρισθῆ πάλιν τὰ τοιαῦτα· διότι τότε εἰς τὰς ἑορτὰς χρέος καὶ διακόνημα εἶχον οἱ τοιοῦτοι παιγνιῶται νὰ κάμνουσι ταῦτα, ὡς πληρωμένοι, καὶ ἂν δὲν θέλουν, νὰ τραβίζωνται καὶ στατικῶς. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν νβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΟΓ'. 73.

Ἄποστ. πβ'. || Περὶ ἐλευθεριῶν δηλαδὴ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κηρυκτέον, εἴαν τοῦτο οἱ ἡμέτεροι συνιερεῖς
τῆς δ'. δ'. τῆς || φαίνωνται ποιοῦντες ἀνά τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἡ ἡμετέρα δῆλον πεποίθησις τῆ τούτων τάξει
ς'. π. τῆς ἐν || ἔπηται, δοθείσης φανερώς ἀδείας πεμπομένου τοποτηρητοῦ, ἵνα οἰαδῆποτε ἀξία πίστεως
Γάγγ. γ'. τῆς || ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ τῆς τῶν ψυχῶν σωτηρίας ἐκτελεῖσθαι δυνηθεῖν,
Καρθ. λ'. τοῦ || καὶ ἡμεῖς ἐπαινετῶς ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ὑποδεξώμεθα.
Βασ. μ'. μβ'.

Ἑρμηνεία.

Ἀμφιβάλλοντες οἱ Πατέρες τῆς Συνόδου ταύτης, ἂν πρέπη νὰ κηρύττωνται ἐπ' Ἐκκλησίας ἢ ἐλευθερίαις ὅπου ἤθελαν κάμει οἱ αὐθένται τῶν δούλων των, γνωματεύουσι διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, ὅτι νὰ σταλθῆ τοποτηρητὴς εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἂν οἱ ἐκεῖσε συνεπίσκοποι κάμνουσι τοῦτο, νὰ ἀκολουθήσουν μετὰ θάρρους καὶ οὔτοι εἰς ταύτην τὴν τάξιν, καὶ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸ πρᾶγμα ὡς ἀξιοπίστον καὶ ἐπαινετὸν, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας καὶ σωτηρίας τῶν ἐλευθερουμένων δούλων γενόμενον. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν πβ'. Ἀποστολικόν.

(1) Ὁ γὰρ τοιοῦτος οὐδὲ βοήθειαν ἔχει ἐκκλήτου εἰς ἄλλο κριτήριον κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα.

ΚΑΝΩΝ ΟΔ'. 74.

Τοῦ Αικυτίου ἔτι μὴν, τοῦ ἔκπαλαι κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν τῆ τῶν Ἐπισκόπων γνώμη || Ἀποστ. κή. Καρθ. οά. καταδικασθέντος, τὸ πρᾶγμα, οὐκ οἶμαι παρεατέον τῆ πρεσβείᾳ, ἵνα, ἐὰν τυχὸν τοῦτον εὕρη || ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσιν, ἔστω πρὸς φροντίδος τῶ αὐτῶ ἀδελφῶ ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, ὡς γρή, καὶ ὅπου ἐξὸν εἴη, κατ' ἐκείνου διαπράξασθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ ὁ Αἰκυτίος οὗτος, Ἐπίσκοπος ὢν, καὶ καταδικασθεὶς δικαίως, ὡς ἦτον ἀξίος, ἀπὸ τούτων Ἐπισκόπους ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐκεῖ δὲν ἠσύχαζε, διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι ὁ πρέσβυς καὶ τοποτηρητὴς ὅπου ἔχει ἐκείσε νὰ σταλῆ, νὰ φροντίσῃ διὰ νὰ τὸν κατατρέξῃ ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεται, ἵνα μὴ ταραττή τὴν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ἀπὸ τὸν παρόντα Κανόνα, καὶ τοὶ τοπικὸν ὄντα, μαυθάνομεν ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνουσι τὴν ὁμοίαν παιδείαν καὶ ὅσοι ἄλλοι τοιοῦτοι Ἐπίσκοποι εὑρεθῶν. Ὅρα καὶ τὸν κή. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΟΕ'. 75.

Μετὰ ταῦτα, ψηλαφηθέντων καὶ κατανοηθέντων πάντων τῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ || Τῆς Καρθ. ξέ. χρησιμοποιήσι συντρέχειν δοκούντων, ἐπινεύσαντος καὶ ἐνηγήσαντος τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ἐπιλεξάμεθα ἡπίως καὶ εἰρηρικῶς διαπράξασθαι μετὰ τῶν μνημονευθέντων ἀνθρώπων, κὰν || ξς'. ος'. ος'. σή. 4θ'. ρ'. ρά. ρβ'. ργ'. ρι. ρκή. ρκθ'. εἰ τὰ μάλιστα ἐκ τῆς τοῦ Κυριακοῦ σώματος ἐνώσεως, ἀνησυχάστω διανοίᾳ ἀποσχίζωσιν, ἵνα, ὅσον τὸ ἐν ἡμῖν, πᾶσι καθόλου γνωσθῆ τοῖς τῆ ἐκείνων κοινωνία καὶ ἐταιρεία σαγηνευθεῖσιν ἀνὰ πάσας τὰς τῆς Ἀφρικῆς ἐπαρχίας, πῶς ἐλεεινῆ πλάνη κατεδέθησαν. Ἴσως, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος· «ἡμῶν ἐν ἡμερότητι συναγόντων τοὺς τὰ διάφορα φρονοῦντας, δώσει αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν πρὸς τὸ ἐπιγνώσθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἵνα ἀνασφήλωσιν οἱ ἐκ τῶν τοῦ διαβόλου βρόχων αἰχμαλωτισθέντες αὐτῶ εἰς τὸ αὐτοῦ θέλημα.» [β'. Τιμοθ. β'. 26.]

Ἑρμηνεία.

Γράψαντες οἱ Πατέρες οὗτοι πρὸς τὸν Ρώμης καὶ Μεδιολάνων, κατὰ τὸν ξς'. Κανόνα, καὶ λαβόντες γράμματα ἀπὸ τὸν Ρώμης εἰς τὸ νὰ φερθοῦν εἰρηρικῶς μετὰ τοὺς Δονατιστάς, ὡς ἐν τῇ δ'. πράξει τῆς Συνόδου ταύτης καθορίζεται, ἤδη διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος εἰς αὐτὸ τοῦτο καὶ οὗτοι συμφωνοῦντες, ἐπινεύσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νὰ φερθοῦν πρᾶως εἰς αὐτούς τοὺς ἀποσχισθέντας ἀπὸ τὸ Κυριακὸν σῶμα, τῆς Ἐκκλησίας δηλ. (ἢ καὶ τῶν Μυστηρίων, ὡς περὶ ταῦτα διαφερομένους, ὡς εἴπομεν), ἵνα ἀπὸ τὴν τοιαύτην πραότητα ἐντρεπόμενοι, τὴν ἐλεεινὴν πλάνην αὐτῶν γνωρίσουν εἰς τὴν ὁποίαν ἐδέθησαν, καὶ ἵνα, διὰ τῆς τοιαύτης ἡμερότητος ἴσως δώσῃ εἰς αὐτούς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς τὸ νὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὰ βρόχια τοῦ διαβόλου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πιασθέντες, ποιοῦσιν αὐτοῦ τὸ θέλημα κατὰ τὸν Ἀπόστολον. Ὅρα καὶ τὸν νέ. τῆς αὐτῆς.

ΚΑΝΩΝ ΟΖ'. 76.

Ἦρσε τοίνυν, ἵνα ἐκ τῆς ἡμετέρας Συνόδου γράμματα πρὸς τοὺς τῆς Ἀφρικῆς ἄρχοντας δοθῶσιν, ἀφ' ὧν αἰτῆσαι, ἀρμόδιον ἔδοξε περὶ τοῦ βοηθῆσαι τῇ κοινῇ μητρὶ τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν οἷς ἡ τῶν Ἐπισκόπων αὐθεντία ἐν ταῖς πόλεσι καταφρονεῖται. Τουτέστιν, ἵνα, ἀρχοντικῇ δυναστείᾳ καὶ ἐπιμελείᾳ, καὶ χριστιανικῇ πίστει, ἀναζητήσωσι τὰ γενόμενα ἐν ὅλοις τοῖς τόποις, ἐν οἷς οἱ Μαξιμινιασταὶ τὰς Ἐκκλησίας κατέσχον ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἀπ' αὐτῶν ἀποσχίσαντας, καὶ δημοσίοις πεπραγμένοις τὴν περὶ τούτων γνώσιν βεβαίαν πᾶσιν ἀναγκαίως ποιήσωσιν ἐντεθῆναι. || Ἀποστ. κζ'. τῆς Καρθ. νέ. ξς'. ος'. ος'. σή. 4θ'. ρ'. ρά. ρβ'. ργ'. ρι. ρκή. ρκθ'. τῆς Ἀντιοχ. ε. τῆς α. καὶ β'. θ'.

Ἑρμηνεία.

Διορίζουν λοιπὸν ἀκολούθως διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, ἵνα ἀποσταλθῶσι γράμματα παρακαλεστικά εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἀφρικῆς, διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν κοινὴν μητέρα τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ μετὰ ἀρχοντικὴν δυναστείαν καὶ ἐπιμελείαν ζητήσουν νὰ εὕρουν καὶ τοὺς Μαξιμινιστάς (οἵτινες Δονατισταὶ ὄντες πρότερον ἀποσχίσθησαν ὑστερον ἀπὸ αὐτούς, καὶ φατρίαν ἐδικὴν τοὺς ἐποίησαν), καὶ ὅσα ἄλλα κακὰ ἔκαμαν, καταφρονοῦντες τὴν αὐθεντίαν τῶν Ἐπισκόπων, καὶ κατακρατοῦντες τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν, καὶ τούτων ἀπάντων τὴν βε-

βαίαν εἶδῃσιν νὰ γράφουν εἰς τὰ δημόσια καὶ πολιτικὰ ὑπομνήματα, ὡς ἀναγκαίαν οὖσαν καὶ ὠφέλιμον. Ὅρα καὶ τὸν νέ. τῆς αὐτῆς καὶ κζ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΟΖ'. 77.

Τῆς Καθ. νέ. ζς'. ος'. οζ'. σή. λθ'. ρ'. ρά. ρβ'. ργ'. ρκή. ρκθ'. Ἦρσαν, ἵνα γράμματα πεμφθῶσι πρὸς τοὺς ἀδελφούς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν ἀποστολικὴν καθέδραν, ἐν ἣ προκάθηται ὁ μνημονευθεὶς πρσκυνητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Ἀναστάσιος, ἐπειδὴ γινώσκει τὴν Ἀφρικὴν μεγάλην ἔχειν ἀνάγκην, ὥστε διὰ τὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰρήνην καὶ χρησιμότητα, καὶ δι' αὐτῶν τῶν Δονατιστῶν, οἵτινες δῆποτε Κληρικοὶ, διορθουμένης τῆς βουλῆς, πρὸς τὴν καθολικὴν ἐνότητα μετελθεῖν θελήσοιεν, κατὰ τὴν ἐνδὸς ἐκάστου καθολικοῦ Ἐπισκόπου προαίρεσιν καὶ βουλήν τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ κυβερνῶντος τὴν Ἐκκλησίαν, ἐὰν τοῦτο συμβάλλεσθαι τῇ τῶν Χριστιανῶν εἰρήνῃ φανείη, ἐν ταῖς ἰδίαις τιμαῖς αὐτοὺς ἀναδεχθῆναι, καθὼς καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσι χρόνοις περὶ τῆς αὐτῆς διαστάσεως γενέσθαι φανερόν ἐστιν, ὅπερ πολλῶν καὶ σχεδὸν πασῶν τῶν ἐν τῇ Ἀφρικῇ Ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς ἡ τοιαύτη πλάνη ἀνεφύη, τὰ παραδείγματα μαρτύρονται. Οὐχ ἵνα ἡ Σύνοδος, ἢ ἐν τοῖς περαματικαῖς μέρεσι περὶ τούτου τοῦ πράγματος γενομένη, διαλυθῇ, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνο μείνη περὶ τοὺς οὕτω μετελθεῖν πρὸς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν βουλομένους, ὥστε μηδεμίαν ἐπὶ τούτων τῆς ἐνότητος συντομίαν περιεργάζεσθαι. Δι' ὧν δὲ παντὶ τρόπῳ ἐκτελεσθῆναι καὶ προσβοηθηθῆναι ἡ καθολικὴ ἐνότης φανερῶ κέρδει τῶν ἀδελφικῶν ψυχῶν φανείη ἐν τοῖς τόποις, οἷς διάγουσι, μὴ ἐμποδίση τούτοις τὸ ὀρθὸν κατὰ τῶν τιμῶν αὐτῶν ἐν τῇ περαματικῇ Συνόδῳ, ὅπότεν τὸ σωθῆναι οὐδενὶ προσώπῳ ἀποκέκλεισται. Τουτέστιν, ἵνα οἱ χειροτονηθέντες ἐν τῷ τῶν Δονατιστῶν μέρει, ἐὰν πρὸς τὴν καθολικὴν πίστιν, διορθωθέντες, μετελθεῖν θελήσοιεν, μὴ κατὰ τὴν περαματικὴν Σύνοδον μὴ δεχθῶσιν ἐν ταῖς οἰκείαις τιμαῖς, ἀλλὰ μᾶλλον οὗτοι προσδεχθῶσι, δι' ὧν τῇ καθολικῇ ἐνότητι γίνεται πρόνοια.

Ἑρμηνεία.

Περὶ Δονατιστῶν καὶ οὗτος ὁ Κανὼν διορίζεται, λέγων, ὅτι πρέπει νὰ πεμφθῶσι γράμματα πρὸς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Ἐπισκόπους, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Ρώμης Ἀναστάσιον, τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς χειροτονίας τῶν Δονατιστῶν, ἀπολογητικῶς, ὅτι πρέπει νὰ δεχθῶσιν αὐτὰς εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Α'. διὰ τὴν μεγάλην ἀνάγκην καὶ ἐνδειαν ὅπου αὐτὴ εἶχεν ἀπὸ κληρικῶν (ὄρα Κανὼνα ζς'. τῆς αὐτῆς), εἰς τὴν ὁποῖαν αὐτοὶ ἤθελαν χρηματίσθαι. Β'. ὅτι καὶ εἰς ὄλους τοὺς τόπους, ὅπου ἐφάνησαν τὸ πάλαι οἱ τοιοῦτοι αἰρετικοί, μὲ τὰς τιμὰς καὶ κλήρους αὐτῶν ἐδέχθησαν. Γ'. ἵνα διὰ τούτου καὶ αὐτοὶ ἀγαπήσθαι νὰ ἐπιστραφοῦν, καὶ ἐντεῦθεν νὰ ἀυξήσῃ καὶ νὰ πληθυνθῇ ἡ ἐνότης, καὶ τὸ σύστημα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ Δ'. ὅτι διὰ ταῦτα πάντα τὰ οἰκονομικὰ αἴτια δέχονται τὰς χειροτονίας αὐτῶν, καὶ ὄχι ὡς ἐναντιούμενοι εἰς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Σύνοδον, ἢ ὡς παραβαίνοντες τὴν ἐκείνης ἀπόφασιν. Ὅρα καὶ τὸν νέ. τῆς αὐτῆς.

ΚΑΝΩΝ ΟΙΙ'. 78.

Ἦρσαν ἔπειτα, ὥστε, τούτων πραγμάτων, τοποτηρητὰς περὶ τοῦ κηρύξαι εἰρήνην καὶ ἐνότητα, ἧς τινος χωρὶς ἢ τῶν Χριστιανῶν σωτηρία καθίστασθαι οὐ δύναται, πεμφθῆναι ἐκ τοῦ ἡμετέρου ἀριθμοῦ πρὸς τοὺς τῶν αὐτῶν Δονατιστῶν, εἴτε τινὰς ἔχουσι Ἐπισκόπους, εἴτε λαϊκοὺς, δι' ὧν τοποτηρητῶν πᾶσιν ἐν γνώσει γένηται, ὧν (1) οὐδὲν ἔχουσι εὐλογον κατὰ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, μάλιστα, ἵνα φανερὰ πᾶσι γένηται διὰ τῶν πολιχνιωτικῶν πεπραγμένων, πρὸς πίστωσιν τῆς ἀποδείξεως, ὅπερ αὐτοὶ περὶ Μαξιμιανιστῶν τῶν ἰδίων σχισματικῶν ἔπραξαν, ἐνθα αὐτοῖς θεόθεν ἀποδείκνυται, ἐὰν ἐπισκῆψαι θελήσοιεν, οὕτως ἀδίκως τότε αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνώσεως ἀποσχίσαντας, ὥσπερ κράζουσιν ἀδίκως ἀπ' αὐτῶν τοὺς Μαξιμιανιστὰς νῦν ἀποσχίσαι. Ἐκ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τούτων, οὓς τινὰς φανερὰ τῆς οἰκείας βουλῆς ἀυθεντεία κατεδίκασαν, μετὰ ταῦτα ἐν ταῖς ἰδίαις τιμαῖς ἀνεδέξαντο. Καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ οἱ παρ' αὐτοῖς καταδεδικασμένοι καὶ ἐκβεβλημένοι δεδώκασιν, προσεδέξαντο, πρὸς τὸ δειχθῆναι, πῶς μωρὰ καρδίᾳ ἀντιτάσσονται τῇ εἰρήνῃ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ διακεχυμένης, ταῦτα ποιῶντες ὑπὲρ τοῦ μέρους τοῦ Δονάτου καὶ μὴ λέγοντες ἑαυτοὺς μολύνεσθαι τῇ κοινωνίᾳ τῶν παρ' αὐτοῖς οὕτω, διὰ τὸ ἀκούσιον τῆς εἰρήνης ἀναδεχθέντων, ἡμῖν δὲ φιλονεικοῦντες, τουτέστι τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἔτι μὴν καὶ τῇ ἐν τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῆς γῆς καθεστῶσιν διὰ τῆς μεμιασμένης τούτων κοινωνίας, ὧν τινῶν πρώην κατητιῶντο, πάντες ἐλέγξαι αὐτοὺς οὐκ ἠδυνήθησαν.

(1) Ἰσ. ὁρθότερον ὡς.

Ἑρμηνεία.

Παρομοίως καὶ ὁ παρῶν Κανὼν περὶ Δονατιστῶν διαλαμβάνει, διορίζων, ὅτι πρέπει νὰ ἀποσταλώσιν εἰς τοὺς Ἐπισκόπους καὶ λαϊκοὺς αὐτῶν τοποτήρηται ὀρθόδοξοι, προσκαλοῦντες αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ εἰρηνεύσουν καὶ νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ ἐλέγξουν, καὶ νὰ ἀποδείξουν εἰς αὐτοὺς διὰ τῶν γραμμάτων τῶν πολιτικῶν, ὅτι τῶν μὲν Μαξιμιανιστῶν τῶν ἀποσχισάντων ἑαυτοὺς ἀδίκως ἀπὸ τοὺς Δονατιστάς, (ὡς καὶ οἱ Δονατισταὶ ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν παραλόγως) καὶ κατακριθέντων διὰ τοῦτο παρ' αὐτῶν, ἐδέχθησαν καὶ τὸ βάπτισμα καὶ τὰς χειροτονίας, καὶ δὲν λογιάζουν ὅτι μολύνονται ἀπὸ τὴν συκοινωνίαν αὐτῶν, ἐναντίον δὲ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας φιλονεικοῦσι, χωρὶς νὰ ἔχουν καμμίαν εὐλογον ἀφορμὴν κατ' αὐτῆς, καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῆς ἀποστρέφονται. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν νέ. τῆς αὐτῆς.

ΚΑΝΩΝ ΟΘ'. 79. (1)

Ἦρρεσεν, ὥστε μηδενὶ ἐξεῖναι Ἐπισκόπῳ, καταλειφθείσης τῆς αὐθεντικῆς αὐτοῦ καθέδρας, πρὸς τινὰ Ἐκκλησίαν ἐν διοικήσει καθεστῶσαν, ἑαυτὸν ἀποφέρειν, ἢ ἐν οικείῳ πράγματι, ὑπὲρ ὃ χρὴ ἐπιπόλῳ ἀπασχολουμένῳ ἀμελεῖν τῆς φροντίδος καὶ τῆς συνεχείας τοῦ ἰδίου θρόνου.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν, ὅτι δὲν εἶναι ἄδεια εἰς κανέναν Ἐπίσκοπον νὰ ἀφίγη μὲν τὴν αὐθεντικὴν του καθέδραν, ἢ τοὺς πρῶτον ἰσχυρὸν θρόνον του, (καὶ νὰ ᾔσῃ πτωχὸς καὶ ὀλιγάνθρωπος) καὶ νὰ πηγαίη νὰ κάθηται εἰς ἄλλην παροικίαν ὑποκειμένην αὐτῷ, (καὶ νὰ αὐτῆ ᾔσῃ τυχὸν πλουσιωτέρα καὶ πολυάνθρωποτέρα ἀπὸ τὴν ἔχουσαν τὸν θρόνον του πόλιν,) (2) ἢ καὶ νὰ ἀπερνεῖ περισσότερο ἀπὸ τὸν πρέποντα καὶ διορισμένον κειρὸν εἰς αὐτὴν, ἀμελῶν τὴν φροντίδα καὶ πρόνοιαν τῆς ἐχούσης τὸν θρόνον του πόλεως. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν νή. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Π'. 80.

Ἦρρεσε περὶ τῶν νηπίων, ὅσῳ μὴ εὐρίσκωνται βέβαιοι μάρτυρες, οἱ ταῦτα ἀναμφισβότως βαπτισθέντα εἶναι λέγοντες, καὶ οὐδὲ αὐτὰ διὰ τὴν κείραν περὶ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς μυσταγωγίας ἀποκρίνασθαι ἐπιτηδείως ἔχωσι, χωρὶς τινος προσκόμματος ὀφείλιν ταῦτα βαπτίζεσθαι, μήποτε ὁ τοιοῦτος δισταγμὸς ἀποστερήσῃ αὐτὰ τῆς τοιαύτης τοῦ ἁγιασμοῦ καθάρσεως.

Ἑρμηνεία.

Οὗτος ὁ Κανὼν ἐρανισθεὶς ἀπὸ τὴν ε'. πδ'. αὐτῆς ἐστὶ, καὶ ἀνάγνωθι τὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ, αὐτολεξεὶ ἐκτιθεμένου ἐκεῖσε.

ΚΑΝΩΝ ΠΑ'. 81.

Ἦρρεσεν, ὥστε τὴν ἡμέραν τοῦ προσκυνητοῦ Πάσχα διὰ τῆς τῶν τετυπωμένων ὑπογραφῆς πᾶσιν ἐμφανίζεσθαι, ἢ δὲ τῆς Συνόδου ἡμέρα ἢ αὐτῆ φυλαχθῆ, ἢ τις ὠρίσθη ἐν τῇ ἐν Ἰππῶνι Συνόδῳ τουτέστιν, ἢ πρὸ δέκα Καλανδῶν Σεπτεμβρίων. Ὄφειλει γὰρ καὶ γραφῆναι πρὸς τοὺς πρωτεύοντας πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ἵνα, ὅτε παρ' ἑαυτοῖς Σύνοδον προσκαλοῦνται, ταύτην τὴν ἡμέραν φυλάττωσι.

Ἑρμηνεία.

Ἡ ἡμέρα τοῦ κατ' ἔτος ἐρχομένου Πάσχα, διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν, νὰ φανερωθῆ εἰς ὄλους μετὰ τὸ νὰ ὑπο-

(1) Τὸν τοῦ 74 Κανόνος ἀριθμὸν ἔχει παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς τὸ νὰ ἀπέχουν οἱ Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι ἀπὸ τὰς γυναῖκας των, καὶ οἱ μὴ τοῦτο ποιοῦντες, νὰ χάνουσι τὸν βαθμὸν τους, ὅπερ ἡμεῖς ἀφήσαμεν ὡς ἀπαξ καὶ δις ἀναφερόμενον κατὰ τὸν γ'. καὶ δ'. Κανόνα. Εἰ γὰρ, κατὰ τὴν παρομίαν, τὸ δις ἔψεν τὴν κράμβην, περιττὸν, πολλῶ μᾶλλον τὸ τρίς ἔψεν αὐτήν.

(2) Ὁ δὲ Βαλσαμὸν λέγει, ὅτι μετὰ ἀδείας βασιλικῆς καὶ διαγνώσεως συνοδικῆς, ἢμπορεῖ νὰ μετατεθῆ ὁ αὐθεντικὸς θρόνος Ἐπισκόπων ἀπὸ μιαν πόλιν εἰς ἄλλην, χωρὶς δὲ τούτων οὐ δύ-

ναται. Δι' ὃ καὶ ὁ Δέρκου ποτὲ ζητήσας νὰ μεταθέσῃ τὸν θρόνον ἀπὸ Δέρκου εἰς τὸ Ἐμπόριον, ὡς πολυάνθρωπότερον, καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἀρχιερεῖς ἀπὸ πόλεις πτωχὰς ζητήσαντες νὰ μεταθέσουν τοὺς θρόνους των εἰς παροικίας πλουσιωτέρας, οὐκ εἰσηκούσθησαν, κατὰ τὸν αὐτὸν Βαλσαμῶνα, διὰ τὸν Κανόνα τοῦτον. Ἀνάγνωθι καὶ τὸ χρυσόβουλον Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τὸ διορίζον, ὅτι εἰς ὁποῖαν Ἐκκλησίαν χάριση ὁ βασιλεὺς ἀξίωμα ἀνώτερον, Μητροπολίτου τυχὸν ἢ Ἀρχιεπισκόπου, πρέπει καὶ ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος νὰ τιμᾷ τὸν τοιοῦτον ὡς Μητροπολίτην ἢ Ἀρχιεπίσκοπον. Παρὰ Βλάσταρι.

γράφεται εἰς τοὺς διορισμοὺς ὅπου ἤθελε διατάξει ἢ κατ' ἔτος γινομένη Σύνοδος. Ἡ δὲ ἡμέρα τῆς Συνόδου τῆς ἐνιαυσίας ταύτης, καθ' ἣν πρέπει νὰ συγκροτηθῆται, νὰ ἦναι ἢ κατὰ τοῦ Αὐγούστου (καλάνδαι γὰρ αἱ πρῶται δέκα ἡμέραι τοῦ μηνὸς λέγονται, ὅρα τὴν ὑπόσημ. τοῦ ζβ'. τῆς ε'), καθὼς ὤρισθη εἰς τὴν ἐν Ἰππῶνι (1) Σύνοδον, ἣτις καὶ πρέπει πάντοτε νὰ φυλάττεται, ὅταν γίνεται Σύνοδος. Ὅρα καὶ τὸν ζ'. καὶ λζ'. Ἀποστολ. καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ζ'. τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΠΒ'. 82.

Ἀποστ. νή.
τῆς δ'. κέ. τῆς
ε'. ιθ'. τῆς α.
καὶ β'. ιε'. τῆς
Σαρδ'. ια'. τῆς
Καρ. οθ'. πς'.
ρλα. ρλβ'. ρλγ.

Ὁμοίως ὤρισθη, ὥστε μηδὲν ἐξεῖναι μεσίτη τὴν καθέδραν κατέχειν, ἢ τινι μεσίτης δέδοται διὰ οἰασδήποτε τῶν λαῶν σπουδᾶς ἢ διχοστασίας, ἀλλὰ σπουδάζειν ἐντὸς ἐνιαυτοῦ τοῖς αὐτοῖς προνοεῖσθαι Ἐπίσκοπον. Εἰ δὲ περὶ τούτου ἀμελήσῃ, μετὰ τὴν περαίωσιν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἕτερος ψηφισθῆ μεσίτης.

Ἑρμηνεία.

Συνήθεια ἦτο πάλαι, καὶ ὅταν κερμίδας ἐπαρχίας Ἐπίσκοπος ἐτελεύτα, ἢ κατὰ ἄλλον τρόπον ἔμνευεν αὐτὴ χηρεύουσα, καὶ ὁ λαὸς αὐτῆς εἶχε παραχᾶς, ἐστέλλετο εἰς αὐτὴν Ἐπίσκοπός τις, ὅστις ὠνομάζετο μεσίτης (ἴσως ὡς μεσιτεύων μεταξύ τοῦ τελευτήσαντος Ἐπισκόπου καὶ τοῦ μέλλοντος χειροτονηθῆναι), διὰ νὰ καταστῆ τὸν ἐν αὐτῇ λαόν, στασιάζοντα καὶ ταραττόμενον, ἢ δι' ἄλλας αἰτίας. Διορίζει λοιπὸν ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι ὁ μεσίτης αὐτὸς νὰ προνοηθῆται ἀνάμεσα εἰς ἕνα χρόνον, νὰ γίνεταί κύριος καὶ γνήσιος εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην ἄλλος Ἐπίσκοπος. Εἰ δὲ καὶ ἀμελήσῃ, νὰ γίνεταί ἄλλος μεσίτης ἐπιμελέστερος μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐνιαυτοῦ ὁ μεσίτης δὲ οὗτος Ἐπίσκοπος, φαίνεται νὰ ἐνεργῆ ὡσάν καὶ γνήσιος Ἀρχιερεὺς, ὅλην τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀρχιερατικῶν δικαίων ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ταύτῃ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς, πάρεξ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ συνθρόνῳ ἐγκαθιδρύσεως, κατὰ τὴν συνοδικὴν διάγνωσιν Μανουὴλ Κωνσταντινουπόλ. τοῦ Χαριτοπούλου (σελ. 241. τοῦ Γιοῦρ.). Ὅρα καὶ τὸν ιγ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ (2). Ὅρα καὶ τὸν νή. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΠΓ'. 83.

Ἀποστ. κζ'.
τῆς α. καὶ β'.
θ'. τῆς Ἀν-
τιοχίας ε.
τῆς Καρθ. νζ'.
ξβ'. ος'. ιθ'.
ρ'. ρς'. ρζ'.

Σύμπασιν ἔδοξεν αἰτῆσαι ἀπὸ τῶν Βασιλέων διὰ τὴν τῶν πενήτων κάκωσιν, ὧν τὰς ἐπαχθείαις ἀπαύστως ἡ Ἐκκλησία παρενοχλεῖται, ὥστε ἐκδίκους τούτοις, μετὰ τῆς τῶν Ἐπισκόπων προνοίας ἐπιλεγῆναι κατὰ τῆς τῶν πλουσίων τυραννίδος.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ οἱ Ἐπίσκοποι χρέος ἔχουσιν ὄχι μόνον νὰ διδάσκουν τὸν λαόν τους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ δυνατόν νὰ διαφευτεύουσιν αὐτὸν, ὅταν ἀδικῆται, οἱ δὲ τούτους ἀδικούντες διὰ δυναστείαν, δὲν ἐψήφουν τοὺς Ἐπισκόπους διὰ τοῦτο μὲ τὸν παρόντα Κανὼνα ζητεῖ ἡ Σύνοδος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς νὰ κατασταθοῦν ἐκδικοί (3), ἣτοι ἀρχόντες τινες δύναμιν ἔχοντες βασιλικὴν εἰς τὸ νὰ ἐμποδίζουσι μὲ τὸν Ἐπισκόπους τὰς τῶν ἀδικούντων πλουσίων τυραννίας, ἵνα μὴ ἀπὸ τὰς βαρεῖς ἀδικίας ὅπου λαμβάνουν οἱ πτωχοὶ ἀπὸ αὐτοῦς, ἐνοχλῆται καθ' ἡμέραν ἡ Ἐκκλησία, ἐρχομένων τῶν πτωχῶν πρὸς αὐτὴν, καὶ ζητούντων βοήθειαν καὶ ἐκδίκησιν. Ὅρα καὶ τὸν κζ'. Ἀποστολικόν.

(1) Σημειῶσαι ἀπὸ τὸν παρόντα Κανὼνα, ὅτι καὶ ἄλλαι Σύνοδοι ἔγιναν εἰς τὴν Ἀφρικήν, εἰς τε τὴν Ἰππῶνα καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἔξω ἀπὸ τὴν παρούσαν ἐν Καρθαγένῃ. Δύο δὲ Ἰππῶνες ἦσαν ὑποκείμενοι εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Νομηθίας τῆς ἐν Ἀφρική, εἰς τὴν μίαν ἀπὸ τὰς ὁποίας ἦτο Ἐπίσκοπος ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος, ὁ θαυμασίος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ τοσοῦτος θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἣ καὶ ἐτελεύτησε ος' χρόνων γέρον, εὐρισκόμενος ὄλωσ δι' ὄλου εἰς τὴν προσευχὴν, καὶ ἠρωστημένος καὶ πολλὰ λελυπημένος διὰ τὴν ἄλωσιν ὅπου ἔκαμαν οἱ Ἀρειανισταὶ Βάνδαλοι εἰς τὴν Ἀφρικήν, ὑπὸ τῶν ὁποίων εἰ καὶ κατεκῆ ἡ Ἰππῶν αὐτῇ, ἀλλ' ἢ ἐν αὐτῇ βιβλιοθήκῃ θεϊκῇ καὶ οὐκ ἀνθρωπίνῃ δυνάμει ἐφυλάχθη ἀβλαβῆς. Ὅθεν καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ ἁγίου, τὰ κέδρου πάντοτε ἀξιολογώτερα τε καὶ δυνατώτερα, ἀκαυστα διεφυλάχθησαν, ἀγκαλὰ καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἐνοθεύθησαν ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς. Δι' ὃ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι ἀνατολικοὶ δὲν δέχονται ταῦτα ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ὅσα συμφωνοῦσι μὲ τὴν κοινὴν δόξαν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας.

(2) Σημειῶσαι ὅτι διὰ τὰς διχονοίας καὶ μάχας τοῦ λαοῦ, ταύτων εἰπεῖν, διὰ τὴν ἀνάγκην, ἐξετάθη εἰς ἕνα χρόνον ἢ ἀναβολῇ τῆς χειροτονίας τοῦ Ἐπισκόπου ἀπὸ τῶν παρόντα Κανὼνα, ἐπειδὴ, ἀνάγκης μὴ οὐσης, εἰς τρεῖς μῆνας πρέπει νὰ χειροτονοῦνται οἱ Ἐπίσκοποι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προκατήχου των, καὶ ὄχι περισσότερον κατὰ τὸν κέ. τῆς δ'.

(3) Περὶ τῶν ἐκδίκων τούτων διορίζει ἡ ιε. τοῦ Ἰουστινιανοῦ Νεαρά, ὅτι νὰ κρίνουν καὶ χρηματικὰς ὑποθέσεις μέχρι ποσότητος τριακοσίων νομισμάτων, καὶ τὰς ἐλαφροτέρας ἐγκληματικὰς. Ὅτι νὰ μὴ ἀφίρουν τοὺς δυνάστας νὰ κατατρέχουν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πτωχοὺς, μηδὲ νὰ ἀφίρουν νὰ παίρνουν οἱ φοραλῶγοι τίποτε παράνω ἀπὸ τὰ βασιλικὰ δοσίματα, καὶ ὅτι εἰς καθὲν δύο χρόνους νὰ γίνωνται ἄλλοι καινούριοι, διαλεγόμενοι τόσοι τὸν ἀριθμὸν, ὅσοι εἶναι ἀρκετοὶ εἰς τὸ πλῆθος τῆς καθὲς πολιτείας, καὶ ἄλλα προνόμια ἢ αὐτῇ Νεαρά δίδει εἰς αὐτούς. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ β'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΗΔ'. 84.

Ἦρσεν ἵνα, ὅσακισδήποτε Σύνοδον δεῖ συναχθῆναι, οἱ Ἐπίσκοποι, οἵτινες οὔτε κείρα, οὔτε ἀσθενεία, οὔτε τινι βαρυτέρᾳ ἀνάγκῃ ἐμποδίζονται, ἀρμοδίως ἀπαντῶσι. Καὶ τοῖς πρωτεύουσιν ἐκάστης ἰδίας αὐτῶν ἐπαρχίας ἐμφανισθεῖη περὶ (1) πάντων τῶν Ἐπισκόπων, εἴτε δύο εἴτε τρεῖς συναθροίσεις γένωνται, καὶ ἀπὸ ἐκάστου δὲ ἀθροισμοῦ εἰς ἀμοιβήν, ὅσοι-δήποτε ἐπιλεγῶσι, πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς Συνόδου ἐνστατικῶς ἀπαντήσωσιν. Ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῶσιν ἀπαντῆσαι, ἀθροῶν τινῶν ἀναγκῶν, ὡς εἰκὸς, ἀναφυομένων, εἰμὴ τὸν λόγον τοῦ οικείου ἐμποδισμοῦ παρὰ τῷ οικείῳ πρωτεύοντι ἀποδώσωσιν, ὀφείλιν τοὺς τοιοῦτους τῇ κοινωσίᾳ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀρκεῖσθαι Ἐκκλησίας.

Ἄπος'. λζ'.
τῆς α. ε. τῆς
δ'. ιθ'. τῆς ς'.
ή. τῆς ζ'. ς'.
τῆς Ἀντιοχ.
κ'. τῆς Καρθ.
κς'. ξ'. πά. πέ.
ρδ'. τῆς Λαοδ.
μ'.

Ἑρμηνεία.

Ἀπκριτῆτως ἀπαιτεῖ ὁ πρῶν Κανὼν νὰ συνάγωνται οἱ Ἐπίσκοποι ἐκάστης ἐπαρχίας, ὅταν γίνεται Σύνοδος, ἔξω μόνον ἂν ἐμποδίζωνται, ἢ διὰ ἡλικίαν βαθέως γήρατος, ἢ διὰ ἀσθενείαν, ἢ δι' ἄλλην ἀναγκαίαν περίστασιν καὶ ἀφ' οὗ συναχθῶσιν, νὰ δίδουν εἰδήσιν εἰς τοὺς Μητροπολίτας τῶν. Καὶ ἂν δύο ἢ τρεῖς συνάθροισαι γένωνται (ἴσως γὰρ, ἢ στενοχωρούμενοι ἀπὸ κατοικίας, ἢ ἀπὸ ἄλλῃ χρειώδη, δὲν ἐσυναθροίζοντο ὅλοι εἰς μίαν πόλιν, ἀλλὰ εἰς δύο ἢ τρεῖς, πλησιαζούσας εἰς τὴν Μητρόπολιν), ἀπὸ κάθε ἀθροίσματος νὰ διαλέγωνται, καὶ ἀμοιβαίως ἄλλοτε ἄλλοι νὰ παρουσιάζουν ἐνστατικῶς, ἢτοι ἀνυπερθέτως (ἢ καὶ ἀποδεικτικῶς τοὺς λόγους ποιούντες) εἰς τὴν Σύνοδον. Ὅχι καὶ δὲν δυνηθῶσιν νὰ συναχθῶσιν διὰ ἀναγκαίως τυχὸν περιστάσεις ὅπου τῶν ἡκολούθησαν, πρέπει νὰ φανερώσωσιν τὸ ἐμπόδιον αὐτὸ εἰς τὸν Μητροπολίτην, ὅπερ ἂν μὴ ποιήσωσι, νὰ μένουσιν μὲν ἀκοινωνήτοι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, εἰς μόνην δὲ τὴν ἰδίαν Ἐκκλησίαν τῶν νὰ συκοινωνοῦν. Ὅρα τὸν λζ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΗΕ'. 85.

Περὶ Κρεσκωνίου τοῦ Βιλλαρεκεντίου τοῦτο πᾶσιν ἔδωξεν, ἵνα ἐντεῦθεν ὁμοίως ἐμφανισθεῖη τῷ πρωτεύοντι τῆς Νομηδίας, πρὸς τὸ εἰδέναι αὐτὸν ὀφείλιν γράμμασιν οικείοις πρὸς συνέλευσιν προτρέψασθαι τὸν μνημονευθέντα Κρεσκώνιον, ὥστε μὴ ὑπερθέσθαι τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τῇ πλησιαζούσῃ συμπάσῃ Ἀφρικανῇ Συνόδῳ παρασχεῖν. Ἐὰν δὲ τοῦ ἐλθεῖν καταφρονήσῃ, ἔσται εἰδὼς κατ' αὐτοῦ ψῆφον νομοθετηθησομένην.

Ἄπος'. λζ'.
τῆς α. ε. τῆς
δ'. ιθ'. τῆς ς'.
ή. τῆς ζ'. ς'.
τῆς Ἀντιοχ.
κ'. τῆς ἐν
Καρθ. κς'. ξ'.
πά. ρδ'.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν διὰ τοῦ ἐνδὸς τούτου Ἐπισκόπου ἀνάγκην ἐπιφέρει εἰς ὅλους τοὺς Ἐπισκόπους, ἀπαραιτήτως νὰ συνάγωνται εἰς τὰς ἐνιαυσίους Συνόδους, εἰς δὲ τοὺς καταφρονοῦντας καὶ μὴ συνεργομένους κατάκρισιν ἐκκλησιαστικὴν ἀπειλεῖ. Ὅρα καὶ τὸν λζ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ης'. 86.

Ἦρσεν ἵνα, ἐπειδὴ τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἐν Ἰππῶνι φροντιστῶν ἢ ἐγκατάλειψις οὐκ ὀφείλει ἐπιπολὺ ἀμεληθῆναι καὶ ἐπειδὴ αἱ ἐκεῖ Ἐκκλησίαι κατέχονται παρὰ τῶν τὴν ἄτοπον Αἰκυτίου κοινωσίαν παρετηταμένων, πεμφθέντων ἐκ τῆς παρούσης Συνόδου Ἐπισκόπων, Ρηγίνου, Ἀλυπίου, Αὐγουστίνου, Ματέρνου, Θεασίου, Εὐοδίου, Πλακιανοῦ, Οὐρβανοῦ, Βαλερίου, Ἀμβιβίου, Φουρτουνάτου, Κουοδβουλδέου, Ὀνωράτου, Ἰοαννουαρίου, Ἄπτου, Ὀνωράτου, Ἀμπελίου, Βικτοριανοῦ, Εὐαγγέλου καὶ Ρογατιανοῦ, καὶ συναχθέντων καὶ διορθωθέντων τῶν ἐπιφόγῳ μονοτονία τὴν φυγὴν τοῦ αὐτοῦ Αἰκυτίου προσδοκητέαν λογισαμένων, μετὰ τῆς πάντων εὐχῆς, Ἐπίσκοπος τούτοις χειροτονηθῆ. Ἐὰν δὲ μὴ θελήσωσιν ἐκεῖνοι τὴν εἰρήνην κατανοῆσαι μὴ ἐμποδίσωσι τῇ ἐπιλογῇ τοῦ προέδρου πρὸς τὸ χειροτονηθῆναι εἰς χρησιμότητα τῆς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐγκαταλειφθείσης Ἐκκλησίας.

Ἄπος. νή.
τῆς δ'. κέ. τῆς
ς'. ιθ'. τῆς α.
καὶ β'. ς'. τῆς
Σαρδ. ιά. τῆς
Καρθ. οθ'. πβ'.
ρλά. ρλβ'. ρλγ.

Ἑρμηνεία.

Ὁ Αἰκύτιος οὗτος, Ἐπίσκοπος ὑπάρχων τῆς μιᾶς ἀπὸ τὰς δύο Ἰππῶνας, πόλεις οὖσας τῆς ἐν τῇ Ἀφρικῇ Νομηδίας (ὄρα τὴν ὑπόσημείωσιν τοῦ πά. τῆς παρούσης) καὶ καθαιρεθεὶς διὰ ἐγκλημα του δικαίως (κατὰ τὸν οδ'.

(1) Ἰσ. παρὰ.

τῆς παρουσίας) ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰταλίας. Τινὲς δὲ ζητοῦντες (1) τὴν ἄτοπον, ἦτοι παράνομον καὶ ἀκανόνιστον συγκοινωνίαν τοῦ Αἰκυτίου, μὲ πεισμονὴν καὶ αὐθάδειαν ἐπρόσμενον αὐτὸν τότε νὰ ἔλθῃ, καταφρονοῦντες τὴν κατ' αὐτοῦ τῆς Συνόδου καθαίρεσιν. Διὰ τοῦτο ἡ Σύνοδος διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος διορίζει νὰ σταλοῦν ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, διὰ νὰ εἰρηνεύσουν τοὺς ἐναντίους ἐκείνους, καὶ πρὸς τούτοις νὰ χαιροτονήσουν ἄλλον Ἀρχιερέα εἰς τὴν Ἰππῶνα, ἣτις τόσον καιρὸν διὰ τὰ τοιαῦτα σκάνδαλα ἐγκυτελείφθη καὶ ἐχῆρευεν Ἐπισκόπου. Ὅρα καὶ τὸν νῆ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΗΖ'. 87.

Ἀποσ. οὐδ'.
τῆς β'. ς'. τῆς
δ'. θ'.

Ὁρίσθη ἵνα, ὅσάκις Κληρικῶν ἐλεγχθέντων καὶ καταθεμένων τινὰ ἐγκλήματα, εἴτε διὰ τὸ τῆς Ἐκκλησίας ὄνειδος, εἴτε διὰ τὴν αἰδεσιμότητα, ὣν χάριν τούτοις φειδῶ γίνεται, εἴτε διὰ τὴν ἀλαζόνα τῶν αἰρετικῶν καὶ ἔθνικῶν ἐπιγαυρίαςιν, ἐὰν ὡς εἰκὸς ἐπαγωνίσασθαι τῷ ἰδίῳ πράγματι, καὶ τῆς ἰδίας ἀβλαβείας φροντίσαι θελήσωσιν, ἐντὸς ἀκοινωνησίας ἐνιαυτοῦ τοῦτο ποιήσωσιν. Ἐὰν δὲ ἐντὸς ἐνιαυτοῦ τὸ πρᾶγμα αὐτῶν καθάραι καταφρονήσωσι, μηδεμίαν τούτων τοῦ λοιποῦ φωνὴ παντελῶς προσδεχθεῖη.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι ἐὰν Κληρικοί τινες ἐλεγχθέντες εἰς ἐγκλήματα, καὶ μέλλοντες καταδικασθῆναι, ζητήσωσι καιρὸν διὰ νὰ δικαιολογηθοῦν, καὶ νὰ δείξουν τὸν ἑαυτὸν τους ἀνεύθυνον, νὰ γίνεται εὐσπλαγχνία καὶ ἔλεος εἰς αὐτούς, διὰ τὸ σέβας τῆς Ἱερωσύνης, καὶ διὰ νὰ μὴ ὑπερηφανεύωνται οἱ ἔθνικοι, καὶ αἰρετικοί, ὄνειδίζοντες τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τῶν ὀρθοδόξων καταφρονοῦντες τὴν Ἱερωσύνην, καὶ νὰ τοὺς δίδεται διορία εἰς τοῦτο ἕνας χρόνος, κατὰ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ στέκωνται ἀκοινωνήτοι. Εἰδὲ καὶ εἰς ἕνα χρόνον δὲν ἀποδείξουν ἀθῶον τὸν ἑαυτὸν τους ἀπὸ τὰ ἐγκλήματα, εἰς τὸ ἐξῆς πλέον νὰ μὴ ἦναι δεκτὴ κέρμιξ ἀπολογία αὐτῶν. Ὅρα καὶ τὸν οὐδ'. Ἀποστολ. τὸν ς'. τῆς β'. καὶ τὸν θ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΗΗ'. 88.

Τῆς δ'. δ'.
τῆς ζ'. ιθ'. κα.
τῆς α. καὶ β'.
γ'. δ'.

Ἦρσεν, ἵνα, ἐὰν τις ἀπὸ ἀλλοτρίου Μοναστηρίου ὑποδέξηται τινα, καὶ πρὸς κλήρωσιν προσαγαγεῖν ἐθελήσῃ, ἢ τοῦ ἰδίου Μοναστηρίου Ἰγούμενον καταστήσῃ, ὁ τοῦτο ποιῶν Ἐπίσκοπος ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν κοινωρίας χωριζόμενος, τῇ τοῦ ἰδίου λαοῦ κοινωρία ἀρκεσθῆι μόνῃ. Ἐκεῖνος δὲ, μὴδὲ Κληρικὸς, μὴδὲ Ἰγούμενος ἐπιμείνη.

Ἑρμηνεία.

Ἐὰν Ἐπίσκοπος τις δεχθῆι Μοναχὸν ἀναχωρήσαντα ἀπὸ τοῦ Μοναστηρίου του, εὐρισκόμενον εἰς ξένην ἐπαρχίαν, κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, καὶ ἢ Κληρικὸν αὐτὸν ποιήσῃ, ἢ Ἰγούμενον καταστήσῃ τοῦ ἐδικοῦ του Μοναστηρίου, (1) χωρὶς τὴν ἀπολυτικὴν ἐπιστολὴν, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου ἢ ὑπόκειται, καὶ τοῦ Ἰγουμενοῦ παρ' οὗ

(1) Τὸ, παραιτησάμενων, ὅπου περιέχει ὁ παρὼν Κανὼν ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἐννοηθῆι ἀντὶ τοῦ ζητησάντων, τῆς παρὰ προθέσεως, ἢ περιττῶς κειμένης, ἢ δηλοῦσης τὴν παράλογον αἴτησιν, ἵνα συμβιβασθῆι τὸ νόημα μὲ τὰ ἀκόλουθα τοῦ Κανόνος. Εἰ δὲ νοηθῆι ἀντὶ τοῦ, ἀποφευγόντων, ὡς τὸ ἠρμήνευσαν Βαλσαμῶν καὶ Ζωναράς, ἐναντίον νόημα ἔλκεται εἰς τὰ ἐπιφερόμενα τοῦ Κανόνος δι' ὃ καλῶς καὶ ὁ Ἀνώνυμος ἐρμηνευτὴς τὸ, παραιτησάμενων, ἀντιποιοῦμένων ἠρμήνευσε. Σχεδὸν γὰρ ἀναγκάζομαι νὰ εἰπῶ περὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν Κανόνων τῆς Συνόδου ταύτης ἐκεῖνο τὸ σοφὸν ἀπόφθεγμα ὅπου εἶπεν ὁ Ζωναράς ἐρμηνεύων τούτους κατὰ τὸν ξδ'. «Ταῦτα μὲν οὐκ οἰκεία τῇ σημασίᾳ τῶν λέξεων. Ὁ δὲ νοῦς τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου τοιαύτην ἔννοιαν ἀπαιτεῖ. Τὸ δὲ παραιτοῦμαι, ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς αἰτῶ ἐξέλαβε καὶ ὁ θεὸς Χρυσόστομος (λόγῳ πρὸς τὸν ἄπιστον πατέρα) λέγων, τοσοῦτον αὐτοὺς παραιτησάμενος, μὴ δυσχεραίνειν μηδὲ ἀγανακτεῖν, εἰς τὸ λυσιτελεῖς τοῖς ἐκείνων παισὶ μᾶλλον αὐτῶν ἐκείνων εἰδέναι λέγει». Σημειῶσαι δὲ ὅτι διὰ τοῦ μερικοῦ Κανόνος τούτου μανθάνομεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλιμπάνωνται αἱ ἐπαρχίαι πᾶσαι εἰς πολλὸν καιρὸν χηρεῦσαι Ἐπισκόπου.

(2) Τὸ τοῦ ἐδικοῦ του Μοναστηρίου ἠμπορεῖ νὰ νοηθῆι καὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Μοναχοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον αὐτὸς ἀνεχώρησε, καὶ Μοναστηρίου ἄλλου ἰδίου τοῦ Ἐπισκόπου, τὰ ὅποια καὶ τὰ δύο εἶναι ἄτοπα. Τινὲς δὲ λέγουσιν ὅτι διὰ τοῦτο δὲν καθαρίζεται ὁ δεχθεὶς τὸν ξένον αὐτὸν Μοναχὸν καὶ χαιροτανήσας Ἐπίσκοπος, κατὰ τὸν ιζ'. τῆς ς'. καθ' ὅτι οὐχὶ Κληρικὸν Ἐπισκόπου ἄλλου ἐδέξατο, χωρὶς τὴν ἐκείνου ἀπολυτικὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ Μοναχὸν Μοναστηρίου, χωρὶς τὸ τοῦ Ἰγουμενοῦ ἀπολυτικὸν γράμμα, ὅπερ εἶναι κατώτερον. Ὅτι δὲ περὶ Μοναχοῦ λέγει ὁ παρὼν Κανὼν, ὄντος ἀπὸ ξένην ἐπαρχίαν, καὶ ἡ λέξις δηλοῖ τοῦ ἀλλοτρίου Μοναστηρίου ὅπου περιέχει. Ὅν τρόπον καὶ ὁ ξγ'. τῆς παρουσίας λέγει νὰ μὴ οἰκαιοποιῆται ὁ Ἐπίσκοπος ἀλλότριον Κληρικόν, ἦτοι τὸν ἀπὸ ξένην ὄντα ἐπαρχίαν. Ὅρα δὲ καὶ τὸ συνοδικὸν σημείωμα τοῦ Πατριάρχου Λουκά (σελ. 222, τοῦ Γιωῦρ. Γραικορ.), διορίζον «νὰ γίνωνται Καθηγούμενοι Ξενοκουρῖται εἰς Μοναστήρια τῆς τοῦ Πατριάρχου ἐνορίας, ὅταν δὲν ἔχουν ἱκανοὺς εἰς προστασίαν.» Ξενοκουρῖται δὲ λέγονται οἱ ἀπὸ ἐτέρας μὲν Μονῆς, οὐσης δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐνορίας, (αἱ καὶ τὰ τυπικὰ τῶν Μοναστηρίων διορίζουν νὰ μὴ γίνονται Ξενοκουρῖται

ἀπεκάρθη, διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι ὁ μὲν τοῦτο ποιήσας Ἐπίσκοπος, νὰ γίνεται μὲν ἀκοινωνητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους συνεπισκόπους του, νὰ συγκοινωνῇ δὲ μόνον εἰς τὴν ἐδικήν του Ἐκκλησίαν. Ὁ δὲ φυγὰς Μοναχὸς ἐκεῖνος, οὔτε Κληρικὸς νὰ νομίζεται, οὔτε Ἡγούμενος. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κζ. τῆς ζ'.

ΚΑΝΩΝ ΠΘ'. 89.

Ὁρίσθη ἵνα, εἴαν τις Ἐπίσκοπος κληρονόμους συγγενεῖς, ἢ ἐκτὸς τῆς ἰδίας συγγενείας, αἰρετικούς ἢ Ἑλληνας προτιμήσῃ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μετὰ θάνατον ἀνάθεμα τῷ τοιούτῳ λεχθεῖη. Καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μηδαμῶς παρὰ τοῖς τοῦ Θεοῦ Ἱερεῦσιν ἀνενεγθῆ. Μηδὲ δυνηθῆ ἀπολογηθῆναι, εἴαν ἀδιάθετος ἀπογένηται. Ἐπειδὴ γενόμενος Ἐπίσκοπος, εἰκότως ὀφείλει τῶν πραγμάτων αὐτοῦ τὴν διατύπωσιν ἀρμοδίαν τῷ ἑαυτοῦ ἐπαγγέλματι ποιῆσαι.

Ἀπος. μ'. τῆς δ'. κβ' τῆς ς'. λέ. τῆς Ἀντιοχ. κδ'. τῆς Καρθ. λ'. μ'. ρβ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐάν Ἐπίσκοπος τινὰς ἀφήσῃ κληρονόμους τῆς περιουσίας του, αἰρετικούς, ἢ Ἑλληνας, συγγενεῖς αὐτοῦ ὄντας, ἢ καὶ ξένους, προτιμῶν αὐτοὺς περισσότερον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι ὁ τοιοῦτος καὶ μετὰ θάνατον ἀκόμη νὰ ἀναθεματίζεται, καὶ μνημόσυνον νὰ μὴ τοῦ γένῃ ἀπὸ τοὺς Ἱερεῖς, (ἀλλὰ καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ ὡς παράνομος νὰ ἀκυροῦται, καὶ τὰ καταλειφθέντα εἰς τοὺς αἰρετικούς πράγματά του νὰ τὰ λαμβάνῃ ἡ Ἐκκλησία) (1). Καὶ αὐτὸς δὲ, εἴαν θετέον ζήσῃ μετὰ τὴν ἀκυρωθεῖσαν ταύτην διαθήκην του, νὰ μὴ δύναται νὰ εὕρῃ δικαιολογίαν πῶς τάχα ἀκυρώθῃ ἡ διαθήκη του, καὶ ἀδιάθετος ἐμελλε τελευτήσῃ, ἢ πῶς δὲν ἔχει ἀδειαν νὰ διαμοιράσῃ, ὅπου θέλει, τὰ ὑπάρχοντά του, ἐπειδὴ, Ἐπίσκοπος ὢν ὀρθόδοξος, πρέπει κατὰ τὸ ἐπάγγελμά του, οὕτω νὰ διατάξῃ καὶ τὴν διανομὴν τῶν ὑπάρχόντων του, εἰς ὀρθοδόξους ταύτην διανεμῶν, καὶ ὄχι εἰς Ἑλληνας καὶ αἰρετικούς. Ὅρα καὶ τὸν μ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν λ'. τῆς παρουσίας.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'. 90.

Ἦρσεν, ἵνα περὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γενομένων ἐλευθεριῶν, ἀπὸ τοῦ Βασιλέως αἰτήσεις γένηται.

Ἑρμηνεία.

Ἀπος. πβ'. τῆς δ'. δ'. τῆς ς'. πέ. τῆς ἐν Γάγ. γ'. τῆς Καρθαγ. ογ'. Βασ. μ'. μβ'.

Εἰποῦσα ἡ Σύνοδος αὕτη πρότερον, κατὰ τὸν ογ'. Κανόνα, διὰ τὰς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κηρυττομένας ἐλευθερίας τῶν δούλων, τώρα διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος ζητεῖ νὰ ἐνθυμήσῃ τὸν Βασιλέα περὶ αὐτῶν, ἵνα δηλαδὴ αἱ ἐλευθερίαι αὗται μένουσιν στερεαί, καὶ ἵνα μὴ οἱ πρότερον αὐθένται αὐτῶν δύνανται νὰ μεταδουλώσῃ αὐτοὺς πάλιν. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν πβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΔΑ'. 91.

Ἦρσεν, ἵνα πανταχοῦ, ἀνὰ τοὺς ἀγρούς καὶ τοὺς ἀμπελῶνας, θυσιαστήρια ὡσανεὶ εἰς ἡμῶν τῆς ζ'. θ'. μνήμην Μαρτύρων καθιστάμενα, ἐν οἷς οὐδὲ ἐν σῶμα, ἢ λείψανον Μαρτύρων ἀποκείμενα δείκνυνται, ἀπὸ τῶν ἐντοπίων Ἐπισκόπων, εἰ ἔστι δυνατόν, καταστρέφονται. Εἰ δὲ τοῦτο θορύβοις δημοτικοῖς οὐ

Καθηγούμενος.) Ἀλλὰ καὶ ὁ δ'. τῆς α. καὶ β'. συγχωρεῖ νὰ μετατίθεται Ἡγούμενος ἄλλου Μοναστηρίου εἰς ἄλλο Μοναστήριον, ἐπὶ βελτιώσει, παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου.

(1) Ὁ δὲ Ζωναρᾶς δύσφραστον καὶ δυσνόητον ὀνομάζων τὸ μέρος τοῦ Κανόνος τούτου, λέγει, ὅτι ἴσως τοῦτο νὰ ἐννοῆ, εἴαν δὲ ὁ Ἐπίσκοπος τελευτήσῃ χωρὶς διαθήκην, νὰ ἦναι ὑστερημένος κάθε δικαιολογίας ὁ μετ' αὐτὸν διάδοχος, ἂν μὴ ποιήσῃ ἀρμοδίαν τὴν οἰκονομίαν τῶν πραγμάτων τοῦ ἀποθανόντος Ἐπισκόπου. Κρεῖττων ὅμως εἶναι ἡ ἀνωτέρω κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα ἑρμηνεία καὶ ἀρμοδιωτέρα μὲ τὸ κείμενον τοῦ Κανόνος. Ἡ δὲ Οἰκουμενικὴ Ἐ. Σύνοδος, ἐπικυροῦσα τὸν παρόντα Κανόνα κείμενον ἐν τῇ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐπιστολῇ, αὐτολεξεῖ κατὰ τὸν τρόπον ἐνηλλαγμένον, οὕτως αὐτὸν ἀναφέρει: «Πάλιν ὀρίσθη, εἴ τις Ἐπίσκοπος κληρονόμους ἐξωτικούς τῆς ἰδίας συγγενείας, ἢ αἰρετικούς καὶ ἰδίους συγγενεῖς, ἢ Ἑλληνας, προτιμήσῃ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματιστέσθω, καὶ τὸ ὄνομα

αὐτοῦ μεταξὺ τῶν τοῦ Θεοῦ Ἱερέων μὴ ἀναγινωσκέσθω, καὶ οὐδὲ ἐξαιρεῖται τῆς κατακρίσεως, εἰ ἀδιάθετος τελευτήσῃ, ἐπειδὴ ἔχρην αὐτὸν Ἐπίσκοπον γενόμενον, μηδαμῶς ἀναβάλλεσθαι τὴν τῆς ἰδίας οὐσίας διοίκησιν ἀρμοδίαν τῷ οικείῳ ἐπαγγέλματι.» Δηλοῖ δὲ τοῦτο, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος καὶ ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ κάμῃ διαθήκην κληρονόμους ποιῶσαν τοὺς αἰρετικούς αὐτοῦ συγγενεῖς, εἴχε δὲ γνώμην νὰ κάμῃ τοιαύτην, ἀλλ' ἀνέβαλλε τὸν καιρὸν, οὗτος, λέγω, καὶ ἀδιάθετος ἀποθανὼν, πάλιν μετὰ θάνατον νὰ ἀναθεματίζεται, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ μὴ ἀναβάλλῃ τὸν καιρὸν, ἀλλὰ νὰ διοικήσῃ νομίμως, καθ' ὃ Ἐπίσκοπος, τὴν περιουσίαν του, (σελ. 392. τοῦ β'. τόμου τῆς συλλογῆς τῶν συνόδων), ἐν οἷς ἐπιφέρει ἡ αὕτη: «Ὅτι ὄχι μόνον οἱ εἰς τὴν πίστιν ἀμαρτήσαντες, ἀλλὰ καὶ οἱ εἰς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, καὶ μετὰ θάνατον ἀναθεματίζονται, ὁ ὁποῖος λόγος οὗτος τῇ ἀληθείᾳ εἶναι φοβερώτατος, καὶ πάσης φρίκης ἀξίος.»

συγχωρείται, ὅμως τὰ πλήθη νουθετηθῶσι, μὴ ὀχλαγωγῆν τούς τόπους ἐκείνους, καὶ ἵνα οἱ τὰ ὀρθὰ φρονούντες, μηδεμίαν δεισιδαιμονίαν τῶν τοιούτων τόπων καταδεσμῶνται, καὶ παντελῶς μηδὲ μνήμη Μαρτύρων ἐπιτελεσθῆ, ἢ μή που, ἢ σῶμα, ἢ τινα λείψανα ὧσιν, ἢ ἀρχαιότητι παραδιδῶνται. Ὅσα γὰρ δι' ἐνυπνίων, καὶ ματαίων ἀποκαλύψεων ἀνθρώπων τινῶν ὅπουδῆποτε καθίστανται ὑσιαστήρια, παντὶ τρόπῳ τὰ τοιαῦτα ἀποδοκιμασθῶσιν.

Ἑρμηνεία.

Τινὲς δι' εὐλάβειαν τάχα, ἢ καὶ διάτινα ὁράματα καὶ ματαίως ἀποκαλύψεις ὅπου εἶδον εἰς τὸν ὕπνον τους, ἐκτιζόν εὐκτηρίους οἴκους εἰς ὀνόματα Μαρτύρων, μέσα εἰς χωράφια καὶ ἀμπέλια· διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι, ἐὰν μέσα εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους τούτους καὶ τὰ ὑσιαστήρια, οὔτε σῶμα ὀλόκληρον ἢ τμήματα σωμάτων, καὶ λειψάνων Μαρτυρικῶν εὐρίσκωνται τεθησαυρισμένα, ἢ ἦναι ἀρχαία παράδοσις, ὅτι εὐρίσκοντο ποτε (1), ταῦτόν εἰπεῖν, ἐὰν οὔτε καθιερώθησαν διὰ λειψάνων Μαρτυρικῶν, οὔτε διὰ τῆς συνήθους εὐχῆς τοῦ Ἀρχιερέως ἢ Ἱερέως ἐκτίσθησαν, ἐὰν λέγω, οὕτως ἔχωσι, νὰ κρημνίζωνται ἀν' ἦναι δυνατὸν. Εἰ δὲ τὰ πλήθη ἐμποδίζουσι τοῦτο, πρέπει αὐτὰ νὰ νουθετοῦνται ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς ἵνα μὴ εὐλαβῶς συνκροίζωνται εἰς αὐτὰ, μηδὲ ἔχωσι δεισιδαιμονίαν καὶ πλάνην, πῶς τάχα ἐκτίσθησαν ἀπὸ θεῆς ἀποκαλύψεις, («σκοτὸς γὰρ ὢν ὁ διάβολος, πολλάκις φοραῖς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός, [5' Κορινθ. ια'. 14.] κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον, ἵνα πλανήσῃ τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς με' ὑπόκρισιν καὶ ὄνομα εὐλαθείας»), ἀλλ' οὐδὲ μνήμη Μαρτύρων νὰ τελεῖται εἰς αὐτὰ. Τοῦναντίον δὲ με' κάθε τρόπον νὰ ἀποδοκιμάζωνται ταῦτα, καὶ ἀπὸ τὴν εὐλάβειαν νὰ ἐκβάλλωνται. Ὅσα καὶ τὸν ζ'. τῆς ζ'.

ΚΑΝΩΝ β'. 92.

Τῆς Καρθ. ζξ'. || Ἦρσεν αἰτηθῆναι ἀπὸ τῶν ἐνδοξοτάτων Βασιλέων ἵνα τὰ λείψανα τῆς εἰδωλολατρίας μὴ μόνον τὰ ἐν ξοάνοις, ἀλλὰ καὶ ἐν οἰουσδῆποτε τόποις, ἢ ἄλσεσιν, ἢ δένδροις παντὶ τρόπῳ ἐξαλειφθῶσι.

Ἑρμηνεία.

Καὶ οὗτος ὁ Κανὼν παρομοίως με' τὸν ζξ'. διορίζει, ὅτι νὰ ζητηθῆ ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς, τὸ νὰ ἐξαλειφθῶσιν με' τελειότητα διὰ προσταγῆς αὐτῶν ὅλα τὰ ἐγκαταλείμματα τῆς εἰδωλολατρίας, τόσον τὰ ἀγάλματα, ὅσον καὶ οἱ βωμοὶ τῶν εἰδώλων, οἱ εἰς τὰ δάση καὶ δένδρα καὶ εἰς ἄλλους οἰουσδῆποτε τόπους εὐρισκόμενοι. (2).

ΚΑΝΩΝ γ'. 93.

Ἀπὸ συμπάντων τῶν Ἐπισκόπων ἐλέχθη, ἵνα ἐὰν ἦρσέ τινα γράμματα ὑφείλειν ὑπαγορευθῆναι ἐν τῇ Συνόδῳ, ὁ προσκυνητὸς Ἐπίσκοπος ὁ ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ προκαθήμενος καταξιοῖ ἐπ' ὀνόματι πάντων ὑπαγορεύειν καὶ ὑπογράφειν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι ὅσαις φοραῖς κάμη χρεῖα νὰ γραφθοῦν γράμματα ἀπὸ τῆς Συνόδου πρὸς τὸν Βασιλέα, ἢ πρὸς οἰουσδῆποτε ἄλλους, νὰ ὑπαγορευῆ ταῦτα καὶ νὰ ὑπογράψῃ εἰς τὸ ὄνομα πάντων ὁ Ἀρχιε-

(1) Ὁ δὲ Ζωναρᾶς καὶ Βαλσαμίων, τὸ, ἢ ἀρχαιότητι παραδιδῶνται, ἐρμηνεύουσιν, ἀντὶ τοῦ, ἐὰν οὔτε ἀπὸ ἀρχαίους χρόνους οἱ τοιοῦτοι εὐκτήριοι οἴκοι ἐκτίσθησαν. Σημειῶσαι δὲ ὅτι κατὰ τὰ Νησιά τὰ καλούμενα Δουκάνησα πολλοὶ τοιοῦτοι εὐκτήριοι οἴκοι φαίνονται ἐκτισμένοι, ἐξωκλήσια κοινῶς λεγόμενοι, μέσα εἰς βουνὰ καὶ ἀμπέλια καὶ χωράφια, καὶ τόπους ἐρήμους, εἴτε ἀπὸ ὄνειρατὰ τινα ὅπου εἶδον οἱ κτίτορες των, εἴτε, ὡς ἄλλοι λέγουσι, διατὶ ὁποῖος ἡμάρτανεν, ἐλάμβανε Κανόνα ἀπὸ τὸν Πνευματικὸν νὰ κτίξῃ ἕνα ἐξωκλήσιον. Ὅθεν κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτον τὰ τοιαῦτα ἐξωκλήσια δὲν πρέπει νὰ κτίζωνται εἰς τὸ ἐξῆς. Εἰς τόσην γὰρ καταφρόνησιν εὐρίσκονται διὰ τὸ πολὺ πλῆθος καὶ τὴν ἐρημίαν, ὥστε ὅπου μόλις εἰς τόσους χρόνους νὰ τελεσθῇ Ἱερά λειτουργία εἰς αὐτὰ τὰ περισσότερα δὲ ἐξ αὐτῶν, μὴ ἔχοντα οὐδὲ θύρας, γίνονται καταγῶγια τῶν ὄνων καὶ βοῶν καὶ τῶν ἄλλων κτηνῶν. Ὡς τῆς μεγάλης ἀμαρτίας! Ὅσαι δὲ λειτουργίαι ἐπιτελοῦνται εἰς αὐτὰ, πρέπει νὰ ἐπιτελοῦνται με' ἀντιμίμνισια καθιερωμένα, καὶ ἀσφαλέστερον εἰπεῖν με' ἀντιμίμνισια

ἔχοντα ραμμένας καὶ μερίδας μαρτυρικῶν λειψάνων (καὶ ἔρα εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ζ'. τῆς ζ'). Προστάζει δὲ ὁ παρὼν Κανὼν, ὅχι ὅτι νὰ καθιεροῦνται δι' ἁγίων λειψάνων τὰ ἀκαθιέρωτα ταῦτα ἐξωκλήσια, καθὼς διορίζει ὁ ζ'. τῆς ζ'. ἀλλὰ τὸ καλῆτερον εἶναι ἀπὸ μιᾶς νὰ κρημνίζωνται, ἕνα μὲν διὰ τὴν κακὴν ἀρχὴν, με' τὴν ὅποιαν ἐκτίσθησαν, καὶ ἄλλο δὲ διὰ τὴν καταφρόνησιν καὶ ἀτιμίαν ὅπου λαμβάνουν, ὡς εἴπομεν, διὰ τὸ ἔρημον· ἴσως δὲ, καὶ διὰ τὰς πολλὰς ἀταξίας ὅπου γίνονται ἀπὸ τοὺς χριστιανούς τοὺς εἰς αὐτὰ συναθροισμένους (καὶ μάλιστα εἰς τοὺτους τοὺς καιροὺς), ἐδιώρισε ταῦτα ἡ Σύνοδος.

(2) Ἀπὸ τὸν παρόντα Κανόνα φαίνεται νὰ δίδεται ἐκείνη ἡ εὐλογία ὅπου ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἰακώβ, ὅταν συντρίψῃ ὅλα τὰ λείψανα τῶν εἰδώλων. «Ἄυτη ἐστὶν ἡ εὐλογία αὐτοῦ, ὅταν θῶσι πάντας τοὺς λίθους τῶν βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν, καὶ οὐ μὴ μείνῃ τὰ δένδρα αὐτῶν καὶ τὰ εἰδῶλα αὐτῶν ἐκκεκομμένα ὡσπερ δρυμὸς μακρῶν.» Ἡσαίας. Κεφ. κζ'. 9.

πίσκοπος και Πάπας τῆς Καρθαγένης. Φορτικόν γάρ ἐστὶ καὶ δύσκολον νὰ υπογράψουν ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι ἐν ὅλοις τοῖς Συνοδικοῖς γράμμασιν.

ΚΑΝΩΝ 3Δ'. 94.

Ἐπειδὴ τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἐν σῶμα ὑπάρχει, καὶ πάντων τῶν μελῶν μία ἐστὶ κεφαλὴ, συνέβη, θέλοντος τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν ἐνδυναμοῦντος, ὥστε πρὸς ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν ἐλθεῖν ἡμῶς, ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος χάριν προτραπέντας. Διὸ παρακαλῶ τὴν ἡμετέραν ἀγάπην, ἐπειδὴ οὕτως ἐστὶ πιστευτέον, ὅτι ἡ ἡμετέρα παρ' ἡμῖν συνέλευσις οὔτε περισσὴ, οὔτε ἡδυστάτη πᾶσιν ἐστὶ, ἵνα ἡ συναίνεσις πάντων ἡμῶν φανερωθῇ, ὁμοιοῦν τοῖς δόξασιν τῶν ψηφισμάτων τῶν πάλαι, εἴτε κατὰ τὴν ἐν Ἰππῶνι Σύνοδον βεβαιωθέντων, εἴτε μετὰ ταῦτα τῇ ἐν Καρχηδόνι κρείττονι Συνόδῳ ὀρισθέντων, ὁμοίως δὲ καὶ νῦν κατὰ τάξιν ἡμῖν ἀναγινωσκομένων. Τότε γὰρ τῆς ἡμετέρας ἀδελφότητος ἡ ὁμόνοια λαμπροτέρα τοῦ φωτὸς ἀναδειχθήσεται, ἐὰν τὰ παρ' ἡμῶν ἐν ταῖς ἀνωτέραις Συνόδοις νομίμως κριθέντα, μὴ μόνον ἐν τῇ τοῖς παροῦσι πεπραγμένοις, συναίνεσει ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ υπογραφῆς ἔτι μὴν φανερωθῆτε.

Ἑρμηνεία.

Διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος παρακαλεῖ ὁ Πάπας τῆς Καρχηδόνος, ἧτοι Καρθαγένης, Αὐρήλιος, ὅλους τοὺς Ἐπισκόπους, ἄχι μόνον διὰ λόγου νὰ συναίνεσιν εἰς τὰ ὀρισθέντα τόσον ἀπὸ τὴν ἐν Ἰππῶνι συγκροτηθεῖσαν Σύνοδον, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν ἐν Καρχηδόνι, τὴν μεγαλητέραν ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν υπογραφὰς νὰ βεβαιώσῃ ταῦτα, (ὁ καὶ ἐποίησαν) ἵνα διὰ τῆς συναίνεσεως καὶ τῶν υπογραφῶν τούτων λαμπροτέρα τοῦ φωτὸς ἀναφανῇ ἡ ὁμόνοια αὐτῶν, καὶ ἵνα ἐν σῶμα ὁλοκληρούμενον ἐκ πολλῶν μελῶν δειχθῶσιν, ὑπὸ μίαν κεφαλὴν, τὸν Χριστὸν, συναρμολογούμενον. Μανθάνομεν δὲ διὰ τοῦ μερικοῦ τούτου Κανόνος, ὅτι τὰ ἐν ταῖς Συνόδοις πάσις γνωμοδοτούμενα ἀνάγκη εἶναι καὶ ἀπὸ τοῦς Ἐπισκόπους τῆς Συνόδου νὰ υπογράφωνται, ἵνα ἔχωσι τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχύον (1).

ΚΑΝΩΝ 3Ε'. 95.

Ὅσπερ μηδένα τῶν ἀδελφῶν τολμᾶν ἑαυτὸν προτιμᾶν προπετῶς τῶν πρὸ αὐτοῦ, ἀλλ' ἕκαστον ἐπιγινώσκειν τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ψηφισθεῖσαν αὐτῷ τάξιν, καὶ ἵνα οἱ μεταγενέστεροι τοῖς προτέροις ἀναφέρωσι καὶ μὴ τολμήσωσι παρὰ γνώμην τούτων τίποτε πράττειν. Τοῦς δὲ καταφρονούντας τῶν πρὸ αὐτῶν καὶ τινα ἀποτολμῶντας, κωλυτέους ἀρμοδίως εἶναι ἀπὸ πάσης τῆς Συνόδου.

Ἑρμηνεία.

Εἰς μὲν τὰς πρωτεύουσας καὶ ὑπερχούσας ἐπαρχίας τῆς Ἀφρικῆς, οἷον, τῆς Νουμηδίας, τῆς Μαυριτανίας καὶ Κωνσταντίας καὶ τῶν ἄλλων, τάξεις ἐφυλάττετο μεγαλητέρων καὶ μικροτέρων Ἐπισκόπων, ὡς ἐν τῇ ε. πράξι τῆς παρούσης Συνόδου ὁράται, εἰς δὲ τὰς ἄλλας, τάξεις τοιαύτη πρωτείου οὐκ ἐφυλάττετο, ἀλλ' ὅσοι Ἐπίσκοποι ἤθελαν προχειροτονηθῶσιν, ἐπροτιμῶντο ἀπὸ τοῦς ὑστεροχειροτονηθέντας. Περὶ τούτου λοιπὸν διορίζει καὶ ὁ παρὼν Κανὼν λέγων, ὅτι οἱ ὑστεροχειροτονηθέντες νὰ μὴ κάμνουσι τίποτε χωρὶς τὴν γνώμην τῶν προχειροτονηθέντων. Ὅποιος δὲ ἤθελε τολμήσει νὰ κάμη τι, νὰ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν Σύνοδον.

ΚΑΝΩΝ 3Ζ'. 96.

Περὶ Κουοδουλτδέου, ἔτι μὴν τοῦ Κεντυριάτου. Ἐπειδὴ τοῦ ἐναντίου αὐτοῦ αἰτήσαντος παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ εἰσενεχθῆναι Συνόδῳ, ἐρωτηθεὶς εἰ ἄρα βούλεται μετ' αὐτοῦ, παρὰ τοῖς Ἐπισκόποις ἀποπειραθῆναι; Πρῶτον μὲν ὑπέσχετο, τῇ δὲ ἄλλῃ ἡμέρᾳ τοῦτο μὴ ἀρέσκειν αὐτῷ ἀπεκρίνατο, καὶ ἀνεχώρησεν. Ἦρσεν οὖν πᾶσι τοῖς Ἐπισκόποις. ἵνα μηδεὶς τῷ αὐτῷ Κουοδουλτδέῳ κοινωνήσῃ, ἕως οὗ τὸ κατ' αὐτὸν πρᾶγμα περατωθῇ. Τὴν γὰρ Ἐπισκοπὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρηθῆναι πρὸ τῆς ἐκβάσεως τοῦ κατ' αὐτὸν πράγματος, οὐδενὶ Χριστιανῷ δύναται δοκεῖν.

Ἄπος. οδ'.
τῆς β'. γ'. τῆς
δ'. θ'. ιζ'. κα.
τῆς α. καὶ β'.
ις'. τῆς Ἀν-
τιοχ. ιδ'. ιε.
τῆς Σαρδ. δ'.
τῆς Καρθ. η.
ιβ'. ις' κζ'.
ρβ'. ρβ'. ρβζ'.
ρλθ. ρλθ'.

(1) Τὸ δὲ, ἡ ἡμετέρα παρ' ἡμῖν συνέλευσις, οὔτε περισσὴ, οὔτε ἡδυστάτη πᾶσιν ἐστὶν, ἴσως τοῦτο ἐννοεῖ, ὅτι ἡ Σύνοδος ὅπου ἔκαμαν οἱ Πατέρες εἰς τὴν Καρχηδόνα δὲν ἦτο περισσὴ, ὡς περὶ ἀναγκαίων πραγμάτων συνηθροισμένη· ἀλλ' οὔτε εἰς ὅλους ἡδυστάτη, καθ' ὅτι εἰς πολλοὺς ἦτον ὀχληρὰ καὶ μάλιστα

τῶν ἀπὸ μακρυνοῦς τόπους ἐλθόντων, διὰ τὸν κόπον τῆς ὁδοπορίας. Λοιπὸν καὶ διατὶ ἀναγκαῖα, καὶ διατὶ τόσον κοπιαστικῆ, λέγει ὁ Αὐρήλιος, πρέπει καὶ μετὰ τὰς υπογραφὰς πάντων νὰ βεβαιωθῶν ἐκεῖνα, περὶ ὧν ἡ τύση ἀνάγκη καὶ ὁ κόπος ἐγένετο.

Ἑρμηνεία.

Τὸν Ἐπίσκοπον τοῦτον φαίνεται ὅτι ἐκατηγόρησέ τινας εἰς κἀνένα πρᾶγμα. Ἐρώτησε δὲ αὐτὸν ἐὰν θέλῃ νὰ κριθοῦν ἐπὶ τῆς Συνόδου, καὶ ὑπέσχετο μὲν πρότερον ὁ Ἐπίσκοπος νὰ κάμῃ τοῦτο, ὕστερον δὲ μετανοήσας παρητήσατο τὴν Σύνοδον. Ὅθεν διορίζει ἡ Σύνοδος διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, ὅτι νὰ μὴ συγκοινωνῇ τινας μὲ τὸν Ἐπίσκοπον τοῦτον, ἕως οὗ νὰ λάβῃ τέλος ἡ κρίσις του, ὅχι ὁμῶς καὶ νὰ ἀποδιωχθῇ ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν, ταῦτόν εἰπεῖν, νὰ καθαιρεθῇ πρὸ τοῦ νὰ τελειώσῃ ἡ κρίσις του· τοῦτο γὰρ ἄδικον. Μανθάνομεν δὲ ἀπὸ τὸν μερικὸν τοῦτον Κανόνα, ὅτι πρέπει οἱ Ἐπίσκοποι νὰ παιδεύονται, οἱ καταφρονοῦντες τὸ κριτήριον τῶν Συνεπισκόπων αὐτῶν, καὶ ὅτι, κἂν ὑπὸ κατηγορίαν καὶ ἀφορισμὸν γένῃ τινὰς Ἐπίσκοπος, δὲν ἐξωθεῖται ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν του, οὔτε καθαιρεται ἕως οὗ λάβῃ πέρασ τὸ περὶ αὐτοῦ δικαστήριον. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν οἰ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν ις'. τῆς α. καὶ β'.

ΚΑΝΩΝ 47. 97. (1)

Ἄπος. ιβ'. Καρθαγ. ιι'. Ἦρσεν ἵνα, οἵτινες δῆποτε μετὰ ταῦτα χειροτονῶνται ἀνά τὰς τῆς Ἀφρικῆς ἐπαρχίας, γράμματα λάβωσι παρὰ τῶν χειροτονούντων αὐτούς, τῇ χειρὶ αὐτῶν ὑπογεγραμμένα περιέχοντα τὸν Ὑπάτον καὶ τὴν ἡμέραν, ὥστε μηδεμίαν ἀμφισβήτησιν περὶ ὑστέρων, ἢ προτέρων ἀναφυῆναι.

Ἑρμηνεία.

Εἰποῦσα ἡ Σύνοδος ἀνωτέρω, ὅτι οἱ πρωτοχειροτονηθέντες Ἐπίσκοποι νὰ προτιμῶνται τῶν ὑστεροχειροτονηθέντων, ἵνα μὴ ἀμφισβόλαι γεννῶνται περὶ τοῦ καιροῦ τῆς ἐκάστου χειροτονίας, ὁρίζει τῶρα διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος, νὰ λαμβάνουσιν οἱ χειροτονούμενοι παρὰ τῶν χειροτονούντων αὐτούς γράμματα ὑπογεγραμμένα ἰδιοχείρως, περιέχοντα τὴν ἡμέραν καὶ τὸν Ὑπάτον, κατ' ὄνομα τῆς Ἀφρικῆς, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ὁποίου ἐχειροτονήθησαν. Ἐκ τοῦ Ὑπάτου γὰρ ὁ καιρὸς ἐγνωρίζετο μὲ τὸ νὰ ἦτο γεγραμμένον εἰς τὰς δημοσίας ἀπογραφὰς, πότε ἕκαστος Ὑπάτος ὑπάτευσεν. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ιβ'. Ἀποστολικοῦ.

Ἄπος. ιε'. τῆς α. ιε. ις'. τῆς ς'. ις. ιη'. τῆς δ'. ε. ι. κ'. κγ'. τῆς ζ'. ιε. τῆς Ἀντιοχ. γ'. τῆς Σαρδ. ιε. ις'. ιθ'. τῆς Καρθαγ. ξγ'.

ΚΑΝΩΝ 48. 98.

Ἦρσεν, ἵνα, ὅστις δῆποτε ἐν Ἐκκλησίᾳ, κἂν ἄπαξ ἀναγνῶ, ἀπ' ἄλλης Ἐκκλησίας πρὸς κλήρωσιν μὴ καταδέχηται.

Ἑρμηνεία.

Ὡς φαίνεται ἐδικαιολογοῦντο τινές, ὅτι οἱ κανόνες ἐμποδίζουσι τὸ νὰ μὴ δέχωνται ἀπὸ ἄλλας Ἐκκλησίας οἱ ξένοι Κληρικοί, οἱ ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν ποιήσαντες εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν, καὶ ὅχι οἱ ἐπ' ὀλίγον. Ὅθεν ταύτην τὴν δικαιολογίαν ἀναιρῶν ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι κἂν μίαν μόνην φοράν ἀνιχνώσῃ τις Ἀναγνώστης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του, νὰ μὴ προσδέχεται ἀπὸ ἄλλην, εἰς τὸ νὰ κληρωθῇ ἐν αὐτῇ. Ὅρα καὶ τὸν ιε'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ 49. 99.

Τῆς Καρθ. ιε. ξς'. οε. ος'. ος'. οη'. ιθ'. ρ'. ρά. ρβ'. ργ'. ρδ. ρκή. ρκθ'.

Ἡ ὑπόσχεσις πάντων τοῦτο προεβάλετο, ὀφείλειν ἕνα ἕκαστον ἡμῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει καθ' ἑαυτὸν συνελθεῖν τοῖς ἀρχηγοῖς τῶν Δονατιστῶν. ἢ προσζεῦξαι ἑαυτῷ γείτονα ἕτερον, ἵνα ὁμοίως τοῖς τοιοῦτοις, ἐν ἐκάστη πόλει, καὶ τόπῳ διὰ τῶν ἀρχόντων, ἢ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις συνέλθωσιν.

Ἑρμηνεία.

Διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος διορίζει ἡ σύνοδος, ὅτι κάθε Ἐπίσκοπος εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ νὰ ἀνταμῶσῃ τοὺς ἀρχηγούς τῶν Δονατιστῶν, ἢ καὶ νὰ συμπαραλάβῃ ἀκόμη καὶ ἄλλον ἕνα Ἐπίσκοπον, καὶ νὰ συνομιλήσῃ με αὐτούς καὶ νὰ διαλεχθοῦν. (2) Ἐὰν δὲ οἱ Δονατισταὶ δὲν θέλουν ἐκουσίως νὰ συναχθοῦν, καὶ στατικῶς διὰ τῆς

(1) Σημείωσαι ὅτι παρὰ τοῖς ἑρμηνευταῖς τὸν τοῦ 92. Κανόνος ἀριθμὸν ἀναπληροῖ, τὸ νὰ δοθοῦν γράμματα ἀπὸ τὴν Σύνοδον, ἵνα ὁ Βαγένσιος Μαξιμιανὸς ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν του, καὶ ἵνα ὁ λαὸς του ζητήσῃσιν ἄλλον Ἐπίσκοπον. Κανὼν τόσον ἀχρηστος, ὅπου οὐδὲ ἑρμηνείας ἤξιώθη παρὰ τῶν ἐξηγητῶν. Ὅθεν οὐδὲ παρ' ἡμῖν τάξεως καὶ ἀριθμοῦ ἤξιώθη Κανόνος.

(2) Τί δὲ νὰ συνομιλήσῃ με αὐτούς; ταῦτα, ἅπερ ὁ ἐν τοῖς

πρακτικοῖς (πράξ. ε.) εὑρισκόμενος τύπος τῆς πρὸς Δονατιστὰς συνελεύσεως περιέχει, δηλαδὴ, ὅτι ἐξουσίαν ἐλάβομεν ἀπὸ τὴν Σύνοδον νὰ συνομιλήσωμεν με ἑσᾶς, ἐπιποθοῦντες νὰ χαροῦμεν διὰ τὴν διόρθωσίν σας, ἐπειδὴ καὶ ἠξέυρομεν, ὅτι ὁ Κύριος μακαρίζει τοὺς εἰρηνοποιούς, καὶ διὰ τοῦ Προφήτου (τοῦ Ἡσαΐου δηλ. Κεφ. ξς'. 5.) μᾶς λέγει νὰ λέγωμεν καὶ εἰς τοὺς μισούντας καὶ συγχαινομένους ἡμᾶς τὸν λόγον τοῦτον· «Ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐστέ». Ταύτην λοιπὸν τὴν εἰρηρικὴν ὑπόμνησιν, ὅπου σᾶς

ἐξουσίας τῶν Βασιλικῶν ἀρχόντων καὶ τῶν προεστώτων νὰ κάμουν τοῦτο. Ὅρα καὶ τὸν νέ. ταύτης.

ΚΑΝΩΝ Ρ'. 100.

Αἰτῆσαι δεῖ, ἵνα ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία ἢ τοὺς θρησκευτικούς ἐν Χριστῷ γεννήσασα γαστρὶ, καὶ τῇ βεβαιώσει τῆς πίστεως ἐκθρέψασα, τῇ αὐτῶν ἔτι μὴν προνοίᾳ ὀχυρωθῇ, μήποτε προπετεῖς ἄνθρωποι ἐπὶ τῶν εὐσεβῶν αὐτῶν χρόνων, φόβῳ τινὶ τῶν ἀσθενῶν λαῶν καταδυναστεύσουσιν, ἐπειδὴ ὑποκείμενοι τούτους, ἀποφαυλίσαι οὐ δύνανται. Ἐγνωσταὶ γὰρ, καὶ πολλάκις τοῖς νόμοις ἐκβοᾶται, τῶν παρασυναγόντων ἢ βδελυκτῆ πληθὺς ποῖα διαπράττεται, ἅτινα καὶ πολλάκις τοῖς θεσπίσμασιν αὐτῶν τῶν προλεχθέντων εὐσεβεστάτων Αὐτοκρατόρων κατεδικάσθησαν. Κατὰ οὖν τῆς ἐκείνων μανίας δεόμεθα συμμαχίας θείας τυχεῖν, οὐκ ἀήθους, οὐδὲ ἀλλοτρίας ἀπὸ τῶν ἁγίων Γραφῶν, ὅπου Πάυλος ὁ Ἀπόστολος, ὡς ταῖς ἀληθιναῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων δεδήλωται, τὴν σύμπνοιαν τῶν ἀτάκτων στρατιωτικῆ ἀπενίκησε βοήθειᾳ. Ἡμεῖς τοίνυν τοῦτο αἰτοῦμεν, ἵνα ταῖς Καθολικαῖς τάξεσι τῶν Ἐκκλησιῶν ἀνὰ ἐκάστην πόλιν, καὶ ἀνὰ διαφόρους τόπους τῶν γειτονεουσῶν ἐκάστη κτήσεων ἀνυπερθέτως παραφυλακὴ παρασχεθῇ.

Τῆς Καρθ. νέ. ξς'. οέ. ος'. οζ'. οή. ιθ'. ρά. ρβ'. ργ'. ρι. ρκή. ρκθ'.

Πράξ. κα 33. κγ'. κδ'. κέ.

Ἑ ρ μ η ν ε ἱ α .

Ἐπειδὴ οἱ Δονατισταὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπακούσουν εἰς τὰ εἰρηνικῶς λαληθέντα παρὰ τῶν ἀπὸ τῆς Συνόδου ἀποσταλέτων Ἐπισκόπων, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ πολλὰς ἐπιβουλάς ἐποίησαν κατὰ πολλῶν Ἐπισκόπων καὶ Κληρικῶν, καὶ Ἐκκλησίαις μερικῶς δυναστικῶς κατεκράτησαν, καὶ ἔμελλον νὰ κρατήσουν καὶ ἄλλας, διὰ ταῦτα πάντα ἀποστέλλει ἡ Σύνοδος αὕτη τοποτηρητὰς ἀπὸ μέρους τῆς, τὸν Θεόσιον καὶ Εὐόδιον τοὺς Ἐπισκόπους, καὶ Κομμονιτῶριον, ἥτοι γράμμα ἐνταλτήριον, περιέχον τί νὰ ἐνεργήσουν, δέδωκεν εἰς αὐτοὺς, δαθῆ ἀσφάλεια καὶ φυλακὴ εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τὰς εὐρισκόμενας εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἀφρικῆς, καὶ εἰς τὰ τσεφτιλίκια τῶν πόλεων, καὶ ὅτι διὰ τῆς αὐτῶν προνοίας καὶ μεγαλοπρεποῦς (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, θείας) συμμαχίας καὶ βοήθειας ἡ πίστις μὲν τῶν ὀρθοδόξων, ἡ πνευματικῶς αὐτοὺς ἀναγεννήσασα διὰ τοῦ βικτίματος, καὶ ἐκθρέψασα διὰ τῆς βεβκίότητος τῆς πίστεως καὶ τῶν Μυστηρίων, νὰ κραταιωθῇ, οἱ δὲ προπετεῖς Δονατισταὶ εἰς τοὺς καιροὺς τῶν νὰ μὴ καταδυναστεύου τοὺς ἀσθενεῖς λαοὺς, φοβερίζοντες αὐτοὺς, ἐπειδὴ μὲ λόγον νὰ τοὺς καταπέσουν εἰς τὴν φκύλην πλάνην αὐτῶν οὐ δύνανται, καὶ μὴ ποιῶσι τὰ ἄλλα πάντα ὅπου εἶναι συνήθη εἰς τοὺς σχισματικούς, καὶ ἐγνωσμένα εἰς τοὺς νόμους αὐτῶν τῶν Βασιλέων, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου καὶ πολλάκις κατεδικάσθησαν καὶ ὅτι ἡ τοικύτη βοήθεια ὅπου ζητοῦν δὲν εἶναι ἀσυνήθιστος, ἀλλὰ μαρτυρημένα ἀπὸ τὰς ἁγίας Γραφάς· διότι καὶ ὁ θεῖος Πάυλος, ὅταν ἠγνίσθη καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸ ἱερὸν, οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι ἐκίνησαν τὸν λαὸν διὰ νὰ τὸν φονεύσουν, ἀπὸ στρατιωτικὴν δύναμιν ἐβοηθήθη, ὁ γὰρ χιλιάρχος καταβὰς μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἐξήρπασεν αὐτόν. Καὶ ὅταν δὲ οἱ πλείους τῶν τεσσαράκοντα ἐκεῖνοι ἀνεθεμάτισαν τὸν ἑαυτὸν τοῦς νὰ μὴ φάγουν, καὶ νὰ μὴ πίουں, ἕως οὐ νὰ θανατώσουν τὸν Πάυλον, καὶ τότε ὁ χιλιάρχος τοῦτο μαθὼν, ἀπέστειλεν αὐτόν με στρατιώτας εἰς τὴν Καισάρειαν πρὸς τὸν Φίληκα. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν νέ. τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΡΑ'. 101.

Καὶ τοῦτο δεῖ αἰτῆσαι, ὥστε τὸν νόμον τὸν ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης πατέρος αὐτῶν Θεοδοσίου, τὸν περὶ τῶν δέκα τοῦ χρυσοῦ λιτρῶν κατὰ τῶν χειροτονούντων καὶ χειροτονουμένων αἰρετικῶν φυλάξωσιν, ἔτι μὴν καὶ κατὰ τῶν κτητόρων τῶν παρ' οἷς ἢ ἐκείνων εὐρεθῇ συναγωγῇ. Εἰθ' οὕτω βεβαιωθῆναι τὸν τοιοῦτον νόμον κελεύσωσιν, ὡς ἰσχύειν κατὰ τούτων, ὧν διὰ τὰς ἐπιβουλάς, οἱ τῆς καθολικῆς προτραπέντες διὰ μαρτυρίαν (1) ἀπέθεντο, ἵνα κἂν τούτῳ τῷ φόβῳ ἐκ τοῦ ποιεῖν σχίσματα, καὶ ἀπὸ τῆς τῶν αἰρετικῶν φαυλότητος παύσωνται οἱ τῇ κατανοήσει τῆς αἰωνίας κολάσεως καθαρθῆναι καὶ διορθωθῆναι ὑπερτιθέμενοι.

Ἀποσ. ξη. τῆς Καρθ. νέ. ξς'. οέ. ος'. οζ'. ρβ'. ρι. ρκή. ρκθ'.

κάμνομεν ἐξ ἀγάπης, δὲν πρέπει καὶ ἐσεῖς νὰ καταφρονήσετε. Εἰ δὲ καὶ νομίζετε ὅτι τὰ φρονήματά σας εἶναι ἀληθινὰ, διαλέξετε ἐσεῖς τοὺς ἀνθρώπους ὅπου θέλετε, διαλέγομεν καὶ ἡμεῖς τοὺς ἀνθρώπους ὅπου θέλομεν, καὶ οὕτω νὰ γένη ἡ Σύνοδος ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐν διωρισμένῳ τόπῳ καὶ καιρῷ, καὶ νὰ ἐξετασθῇ εἰρηνικῶς ἐκεῖνο ὅπου μᾶς χωρίζει, ἵνα διὰ τῆς εἰρηνικῆς ταύτης ἐξετάσεως τέλος λάβῃ ἡ πλάνη, μετὰ τὴν βοήθειαν

τοῦ Θεοῦ, φανερωθείσης τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ μὴ χάνωνται τόσαι ἀσθενεῖς ψυχαὶ καὶ ἀπλαῖ, διὰ πείσμα μερικῶν, χωριζόμεναι ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν μετὰ κλεπτικὸν τρόπον καὶ ἱεροσουλόν. Ἐὰν δὲ ταῦτα οὐ ποιήσετε, θέλει φανερωθῇ εἰς ὅλους ὅτι εἰσθε ἄπιστοι ἄνθρωποι. Σημειῶσαι ὅτι ὁ τύπος οὗτος παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς ἔχει Κανὸνος ἀριθμὸν 96.

(1) Ἰσ. διαμαρτυρίαν ἐπέθεντο.

Ἑρμηνεία.

Καὶ διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος ζητεῖ ἡ Σύνοδος ἀπὸ τὸν Βασιλέα: Ὁνώριον νὰ προστάξῃ νὰ διαφυλάττεται ὁ νόμος ὅπου ἐθεσπίσθη ἀπὸ τὸν πατέρα του μέγαν Θεοδόσιον, δηλ. νὰ ζημιώνωνται δέκα λίτρας χρυσοῦ, τὸσον ἐκεῖνοι ὅπου χειροτονοῦν αἰρετικούς, ὅσον καὶ ἐκεῖνοι ὅπου χειροτονοῦνται παρὰ τῶν αἰρετικῶν. Ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκεῖνοι ὅπου δεχθοῦν εἰς τὰ ὑπάρχοντά των τοὺς τοιοῦτους νὰ λειτουργοῦν, καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος νόμος νὰ φυλάττεται καὶ εἰς τοὺς Δονατιστάς, ἵνα, ἂν ἀπὸ τὸν φόβον τῆς κολάσεως οὗτοι δὲν διορθωθοῦν, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ζημίας τῶν χρημάτων παύσουν ἀπὸ τοῦ νὰ κάμνουν σχίσματα καὶ ἐπιβουλὰς, διὰ τὰς ὁποίας παρεκινήθησαν οἱ ὀρθόδοξοι Ἐπίσκοποι νὰ μαρτυροῦν κατ' αὐτῶν. Ὅρα καὶ τὸν ξῆ. Ἀποστολικὸν, καὶ τὸν νέ. τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΡΒ'. 102.

Ἄπος. μ'. τῆς Καρθ. λ'. μ'. νέ. ξς'. οέ. ος'. ος'. οή. οθ'. ρά. ρή. ρί. ρκῆ. ρκθ'. Κἀκεῖνο ἐτι μὴν αἰτῆται δεῖ, ἵνα τῆ αὐτῶν εὐσεβεία, ὁ μέχρι τοῦ παρόντος νόμος ἐπα- ναληφθῆ, ὁ τὴν εὐχέρειαν τῶν αἰρετικῶν ἀφαιρούμενος, τοῦ, εἴτε ἀπὸ χειροτονιῶν, εἴτε ἀπὸ διαθηκῶν, τούτους δύνασθαι λαμβάνειν τίποτε, ἢ καταλιμπάνειν. Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, τοῦ, εἴτε καταταλιμπάνειν τι, εἴτε λαμβάνειν τὰ ἴδια, ἀφέληται, τῶν τῆ μανία τοῦ ἰδίου πείσματος τυφλωθέντων, καὶ ἐν τῆ τῶν Δονατιστῶν πλάνη ἐπιμένειν βουλομένων. Τοῖς δὲ τῆ κατανοῆσαι τῆς ἐνότητος καὶ εἰρήνης ἑαυτοὺς διορθώσασθαι βουλομένοις, ὑπερκειμένου τοῦ τοιοῦτου νόμου, ἀναίχθειν ἢ ἀκρόασις τοῦ λαμβάνειν κληρονομίαν, εἰ καὶ ἐτι τούτοις αὐτοῖς ἐν τῆ τῶν αἰρετικῶν πλάνη καθεστῶσι, προσαρμόζει τίποτε ἀπὸ δωρεᾶς, ἢ κληρονομίας, ἐξηρημένων ἐκείνων δηλαδὴ, οἵτινες μετὰ τὸ εἰς δίκην ἐναχθῆναι, ἐλογίσαντο ὀφείλειν πρὸς τὴν Καθολικὴν μετελθεῖν. Περὶ γὰρ τῶν τοιούτων πιστευτέον ἐστὶ, μὴ τῷ φόβῳ τῆς οὐρανίας κρίσεως, ἀλλὰ τῆ ἀπληστία τῆς γήινης λυσιτελείας, τὴν Καθολικὴν ἐνότητα ἐπιποθῆσαι. Πρὸς τούτοις δὲ πᾶσι, τῆς βοηθείας χρεία ἐστὶ τῶν δυνασθειῶν ἐκάστης ἐπαρχίας ἰδίας, καὶ ἄλλο δὲ, εἴτε δῆποτε κατανοήσωσι τῆ ἐκκλησιαστικῆ χρησιμότητι λυσιτελοῦν, τοῦτο διαπράττεσθαι καὶ ἐξανύειν, αὐτεξούσιον ψηφίζόμεθα τοποτηρησίαν.

Ἑρμηνεία.

Πρὸς τούτοις ζητεῖ ἡ Σύνοδος καὶ διὰ τοῦ παρόντος, ὅτι διὰ τῆς βασιλικῆς προσταγῆς νὰ ἀνανεωθῇ ὁ μέχρι τότε φυλαττόμενος νόμος, δηλ. ὅτι οἱ αἰρετικοὶ νὰ μὴ δύνανται, μήτε δωρεᾶν, μήτε κληρονομίαν νὰ λαμβάνουν ἀπὸ διαθήκας τινῶν, ἢ ἀπὸ τὰς χειροτονίας ὅπου ἤθελαν κάμει, ἀλλ' οὔτε ἔχει ἄδειαν νὰ ἀφίγη τινὰς τίποτε εἰς αὐτούς, καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος νόμος νὰ φυλάττεται καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιμενόντων εἰς τὴν πλάνην τῶν Δονατιστῶν· εἰ δὲ τινες ἐξ αὐτῶν θελήσουν νὰ ἐπιστραφοῦν πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν, ὁ τοιοῦτος νόμος νὰ μὴ ἰσχύη, ἀλλὰ νὰ λαμβάνουσιν οὗτοι δωρεᾶς καὶ κληρονομίας, τῶσον τὰς περιελθούσας εἰς αὐτούς, ἀφ' οὗ ἐπιστραφοῦν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, ὅσον καὶ ἐκεῖνας ὅπου ἤρμοζαν μὲν εἰς αὐτούς καὶ ἀφέθησαν, ἐτι ὄντας ἐν τῆ πλάνη, μὴ δοθείσας δὲ διὰ τὴν αἵρεσιν, κατὰ τὸν ἀνωθεν νόμον. Ἐὰν δὲ τινες Δονατισταί, ἀφ' οὗ ἐτραβίχθησαν εἰς κριτήρια παρὰ τινῶν, ζητούντων νὰ λάβουν παρ' αὐτῶν ὡς αἰρετικῶν τὰς κληρονομίας, ἢ τὰς δωρεᾶς ὅπου τῶν ἀφέθησαν, θελήσουν νὰ ἐπιστραφοῦν πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν, οὗτοι νὰ μὴ κερδίζουν τίποτε ἀπὸ τὴν τοιαύτην ὑποκριτικὴν ἐπιστροφήν, τὴν ὁποῖαν ἠγάπησαν ὄχι διὰ τὸν φόβον τῆς κολάσεως, ἀλλὰ διὰ νὰ κερδίσουν τὸ γήϊνον κέρδος. Διορίζει δὲ καὶ τοῦτο νὰ ζητηθῇ, τὸ νὰ δοθῇ βοήθεια εἰς κάθε ἐπαρχίαν τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τὸν ἴδιον δυνάστην καὶ ἄρχοντα, καὶ τέλος ἐπιφέρει, ὅτι κάμνουσιν αὐτεξούσιους τοὺς ρηθέντας τοποτηρητάς εἰς τὸ νὰ πράξουν καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελαν νοήσουν ἀφ' ἑαυτῶν πῶς εἶναι συμφέρον εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, καθὼς αὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ ρή. τῆς αὐτῆς διορίζει (1). Ὅρα καὶ τὸν μ'. Ἀποστολικὸν, καὶ τὸν νέ. τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΡΓ'. 103.

Τῆς Καρθ. νέ. ξς'. οέ. ος'. ος'. οή. ρά. ρβ'. ρί. ρκῆ. ρκθ'. Ἦρρεσεν ἵνα, ἐπειδὴ ἐν Καρχηδόνι μόνον ἔνωσις ἐγένετο, πεμφθῶσι γράμματα πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὅπως καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ πόλεσιν οἱ αὐτοὶ ἄρχοντες σπουδῆν ἐπιγορηγηθῆναι κελεύσωσι τῆ ἐνότητι, ἵνα ἐν Καρχηδόνι εὐχαριστίαι ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ πάσης τῆς Ἀφρικῆς, περὶ τοῦ ἀπελαθῆναι τοὺς Δονατιστάς μετὰ γραμμάτων τῶν Ἐπισκόπων ἐπὶ τὸ κομητάτον πεμφθῶσιν.

(1) Ἐν δὲ τῆ ἐ. πράξει τῆς αὐτῆς Συνόδου σημειοῦται, ὅτι εἰς τοὺς ρηθέντας αὐτοὺς τοποτηρητάς ἐδόθησαν καὶ γράμματα τῆς Συνόδου πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς Συγκλήτου, καὶ πρὸς τὸν Ρώμης συστατικά καὶ δηλωτικά, ὅτι

παρὰ τῆς Συνόδου εἶναι ἀπεσταλμένοι. Καθὼς δηλ. διορίζεται καὶ ὁ θ'. τῆς ἐν Σαρδικῆ, πῶς τοιοῦτοις γράμμασι πρέπει νὰ ἐφοδιάζωνται οἱ πρὸς τὸν Βασιλέα ἀπερχόμενοι, καὶ μάλιστα ὁ ἰά. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.

Ἑρμηνεία.

Καὶ ὁ παρῶν Κανῶν περὶ τῶν Δονατιστῶν διαλαμβάνει, διοριζόμενος ὅτι νὰ σταλοῦν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἀφρικῆς γράμματα παρακινητικὰ, ὅτι καθὼς εἰς τὴν Καρθαγένην ἔγένετο τῶν Δονατιστῶν, ἔτσι νὰ σπουδάσουν εἰς τὸ νὰ γένη ἡ αὐτὴ τῶν Δονατιστῶν ἔνωσις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις, καὶ ὅτι νὰ ἀποσταλοῦν εἰς τὸ κομητάτον, ἦτοι εἰς τὸ Βασίλειον, εὐχαριστίας ἀπὸ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Ἐκκλησίας δι' ὅλην τὴν Ἀφρικὴν, ὅτι διὰ συνεργείας τοῦ Βασιλέως ἀπεδιώχθησαν ἀπὸ αὐτὴν οἱ Δονατισταί. Ὅρα καὶ τὸν ν. τῆς αὐτῆς.

ΚΑΝΩΝ ΡΑ'. 104.

Ἦρσεν, ὥστε μὴ εἶναι περαιτέρω ἐνιαυσίαν ἀνάγκη τοῦ συντρίβεσθαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἀλλ' ὡσάκις ἂν κοινὴ χρεία καλέσῃ, τουτέστι πάσης τῆς Ἀφρικῆς γραμμάτων διδομένων ὁθενδήποτε ἐν ταύτῃ τῇ ἐπαρχίᾳ, ἐνθα ἡ χρεία καὶ ἐπιτηδειότης συνωθήσῃ, αἱ δὲ αἰτίαι, αἱ μὴ οὖσαι κοιναί ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπαρχίαις κριθῶσιν.

Ἀποσ. λζ'.
τῆς α. ε. τῆς
δ'. ιθ'. τῆς ς'.
ἢ τῆς ζ'. ς'.
τῆς Ἀντιοχ.
κ'. τῆς Καρθ.
κς'. ξ' π. πδ'.
πί.

Ἑρμηνεία.

Τὸ μὲν νὰ γίνεται εἰς κάθε ἐπαρχίαν μερικὴ Σύνοδος, διὰ νὰ κρίνῃ τὰς μερικὰς καὶ ἰδιαζούσας ἀμφιβολίας καὶ ὑποθέσεις ὅπου τύχουν κατ' ἔτος, συγχωρεῖ ὁ παρῶν Κανῶν, κατὰ τὸν Ἄνωνυμον ἑρμηνευτὴν. Οὐδὲ γὰρ ἄλλως αἱ ἐπαρχιωτικαὶ αὐταὶ καὶ μερικαὶ ὑποθέσεις λύονται, εἰμὴ διὰ συνόδου, καὶ κατὰ τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὸς λοιποὺς κανόνας τοὺς περὶ τῆς τοιαύτης συνόδου διοριζομένους. Τὸ δὲ νὰ γίνεται σύνοδος κοινὴ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς κατ' ἔτος, ὡς ἐν τῷ κς', διορίζεται, δὲν συγχωρεῖ εἰς τὸ ἐξῆς, διὰ τὴν δυσκολίαν καὶ κακουσίαν τῆς ὁδοιπορίας. Πλὴν καὶ αὕτη νὰ γίνεται, λέγω, ὅταν τύχῃ καμμία χρεία κοινὴ, εἴτε κατ' ἔτος ἐν, εἴτε δῶ. Νὰ γίνεται δὲ, στελλομένων γραμμάτων πρὸς τὸν Καρχηδόνος, κάκεινου διορίζοντος τὸν ἐπιτήδειον τόπον, ὅπου ἔχει ἡ σύνοδος νὰ συγκροτηθῇ. Ὅρα καὶ τὸν λζ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΡΕ'. 105.

Ἐὰν δὲ γένηται ἔκκλητος καὶ ἐπιλέξηται ὁ ἐκκαλεσάμενος δικαστὰς, καὶ μετ' αὐτοῦ κάκεινος, καὶ οὐ ἐξεκαλέσατο, τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τούτων μηδενὶ ἐξέστω ἐκκαλεῖσθαι.

Ἀποσ. οδ'.
τῆς β'. ς'. τῆς
δ'. θ'. Καρθ.
ις'. ριά. ρλά.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρῶν Κανῶν διορίζει ὅτι, ἐὰν ὁ ἐνάγων καὶ ὁ ἐναγόμενος διαλέξουν αἰρετοὺς κριτὰς, διὰ νὰ κρίνουν τὴν μεταξὺ αὐτῶν ὑπόθεσιν, εἰς τὸ ἐξῆς πλέον νὰ μὴ ἤμποροῦν νὰ μεταθεωρήσουν τὴν κρίσιν αὐτῶν εἰς ἄλλο κριτήριον, ἀλλὰ νὰ στέργουν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν. Ὅρα καὶ τὸν ις'. τῆς παρούσης Συνόδου, καὶ τὸν οδ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν ς'. τῆς β'. καὶ τὸν θ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΡΣ'. 106.

Ἦρσε πρὸς τούτοις, ὥστε ἐκβιαστὰς ἐν πᾶσι τοῖς τῆς Ἐκκλησίας χρειώδεσι πέντε ἐπιλεγῆναι αἰτηθῆναι, οἵτινες ἐν ταῖς διαφόροις ἐπιμερισθῆσονται ἐπαρχίαις.

Ἀποσ. οδ'.
τῆς β'. ς'. τῆς
δ'. θ'. τῆς
Καρθαγ. ις'.
ριά. ρλά.

Ἑρμηνεία.

Οἱ ἐκβιασται ὅπου ἀναφέρει ὁ παρῶν Κανῶν φαίνεται νὰ ἦσαν Βασιλικοὶ ἄρχοντες, οἱ ὅποιοι ἔφερον εἰς ἔκβασιν καὶ πέρας τὰς ψήφους καὶ ἀποφάσεις, ὅπου ἤθελον δώσει κατὰ τινῶν οἱ Ἀρχιερεῖς, ἐμποδίζοντες μὲ ἐξουσίαν τοὺς ἀπειθεῖς καὶ ἐναντιουμένους εἰς αὐτάς, καὶ σωφρονίζοντες αὐτοὺς, ἢ τοὺς διαφεντεύοντας αὐτοὺς μὲ παιδείας (1), ἀπὸ τῶν ὁποίους πέντε ζητεῖ ἡ σύνοδος νὰ διαλεχθοῦν καὶ νὰ σταλοῦν ἀπὸ τὸν Βασιλέα, διὰ νὰ μοιρασθοῦν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τῆς Ἀφρικῆς. Ὅρα καὶ τὸν κς'. Ἀποστολικόν.

(1) Ὅσον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος διάφορος φαίνεται νὰ ἦτο ὁ ἐκβιαστής ἀπὸ τὸν ἐκδικόν. Περὶ τῶν ἐκβιαστῶν ἀναφέρει ὁ Φώτιος (τίτλ. θ'. Κεφ. α. ταῦτα. Ἡ λβ'. διάταξις τοῦ ς'. τίτλ. εἰς τὰ μικρὰ δικαστήρια καὶ κρίσεις, διὰ τὴν ὑπόμνησιν, διδουσιν οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Κληρικοὶ εἰς τοὺς ἐκβιαστὰς ὄχι περισσότερον ἀπὸ ἓνα νόμισμα. Καὶ πάλιν, ὁ ἐκβιαστής οἰονδήποτε Κλη-

ρικὸν ὑβρίζων ἢ ἐνοχλῶν, ἐκδίδεται τὴν ζώνην καὶ ἐσκάτως τιμωρεῖται. Θεοσπίζει δὲ καὶ ὁ Ἰουστινιανός, ὅτι εἴ τις ἔχει κρίσιν μὲ Κληρικόν, ἢ Μοναχόν, ἢ Διακόνισσαν, ἢ Μονάζουσαν, ἢ Ἀσκήτριαν, νὰ ἀναφέρῃ ταύτην εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, καὶ αὐτὸς μὲν νὰ κρίνῃ τὰ ἀρέσκοντα εἰς τὰ δύο μέρη, ὁ δὲ ἄρχων χρεωστεῖ νὰ ἐκβιάσῃ τὰ ἀπὸ τῆς καταδίκης. Βασιλικ. Βιβλ. γ'.